

REC'D MAR 14 1981

VIENYBĖ

1886 • OUR 95TH ANNIVERSARY YEAR • 1981

95 M. 4 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1981 M. VASARIO [FEBRUARY] 27 D.

Telephone
APplegate 7-7257

50 CENTU

Estu, latvių ir lietuvių liaudies meno paroda, pernai buvo suruošta Buenos Aires, Argentinoje, Kanados banko patalpose. Pr. Ožinsko nuotrauka

VASARIO ŠEŠIOLIKTAJĄ MININT

Lietuvos Atstovo, dr. Bačkio kalba, pasakyta LB Washingtono apylinkės Vasario 16 minėjime

Su gilia padėka sutikome Valstybės Sekretoriaus sveikinimus ir linkėjimus Vasario 16 Dienos proga Lietuvių tautai ir man. Jie primena, kad JAV nepripažįsta prievartinės Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą ir rodo, kad L. D. Tarnyba yra ryškiausias Lietuvos valstybės tęstinumo veiksnys.

Šiandien prisimename, kad Amerikos Balsas pradėjo lietuvių kalba transliacijas į Lietuvą 1951 m. vasario 16 dieną ir tuo pagerbiame tą 30 metų sukaktį. Tų transliacijų pradžios proga Lietuvos Atstovas, Ministras P. Žadeikis, pareiškė tada gilų dėkingumą JAV bių vyriausybei ir visiems, kurie veikė, kad Amerikos Balsas prabilėtų į Lietuvą. Jis reiškė viltį, kad tiesos žodis patarnaus žmonijai ir Lietuvos laisvės atgavimo reikalui.

Šiomet švenčiame Vasario 16-tąją nepaprastu sutapimu tą pačią dieną, kada JAV mini George Washington gimtadienį ir pradeda National Patriotism week, kurią paskelbė JAV prezidentas pagal Kongreso 1980 m. spalio 10 d. priimtą jungtinę rezoliuciją tuo reikalu.

Prezidento Patriotinės Savaitės Proklamacijoje randame tokią mintį:

“Svarbu yra, kad mes rūpintumėmes savo kraštu, turėtumėme savigarbos ir pagerbtumėme vienas kitą, pagerbtumėme mūsų praeitį ir dabartį, tuo patvirtinda-

Dr. S. A. Bačkis

mi mūsų išpareigojimą krašto didybei, kuri ir mūsų yra.”

Šioji mintis yra reikšmingas ir mums paskatinimas minint Vasario 16-tąją — prisiminti gražią, didingą Lietuvos praeitį ir ryžtis dabartį skirti mūsų tautos laisvės ir nepriklausomybės atkūrimui. Tokios veiklos reikalą ypač skatina faktas, kad Sovietų Sąjungos noru 1980 metais mūsų tėvynėje buvo suorganizuotas 40 metų Lietuvos prievartinės inkorporacijos į Sovietų Sąjungą sukakties minėjimas, pavadintas “išlaisvinimo” šventė, kada Lietuvių tauta gyvena brutaliame priepaudoje, kenčia persekiojimus, rusinimą, religijos varžtus ir kai rafinuotomis priemonėmis klasingas okupantas siekia lietuvių širdyse užgniaužti laisvės troškimą ir Lietuvos nepriklausomybės atgavimo viltį.

Šiomet Vasario 16-toji tebūnie mums ne tik susikaupimo, bet ir tvirto ryžto diena — padėti mūsų kenčiančiai tautai, kovojančiai dėl pagrindinių laisvių ir žmogaus teisių. Pavergtoje tėvynėje pagrindžio spauda išryškina, ko mūsų broliai ir sesės nori. Atsiliepkime ji jų troškimus ir su pagarba vieni kitiems ištiesę broliškai rankas vieningai dirbkime Lietuvos laisvinimo byloje.

Dr. S. A. Bačkio kalba, kiek skirtingo turinio, Vasario 16 proga buvo perduota į Lietuvą per Voice of America.

Reikalauja gražinti Brazinskus

— Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministerija Amerikos ambasadai Maskvoje įteikė tokio turinio notą:

Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos užsienio reikalų ministerija atkreipia Jungtinių Amerikos Valstijų ambasados dėmesį, kad Amerikos valdžia toliau slapsto du nusikaltėlius teroristus — tėvą ir sūnų Brazinskus, kurie 1970 metų spalio mėnesį užgrobė Aerofloto lėktuvą, nužudė lėktuvo palydovę, sužeidė igulos narius ir, grasindami ginklu, privertė lakūnus nutūpti už TSRS teritorijos ribų.

Nepaisant to, kad Brazinskai įvykdė veiksmus, kurie visame civilizuotame pasaulyje laikomi labai sunkiu nusikaltimu, Amerikos valdžia ėmė globoti banditus ir suteikė jiems prieglobstį Jungtinė-

se Amerikos Valstijose.

Tarybų Sąjunga, remdamasi savo principinga pozicija, kad reikia imtis griežčiausių priemonių kovai su terorizmu ir siekiant užkirsti kelią oro piratų veiksams, kaip žinoma, jau ne kartą kelė klausimą dėl minėtų nusikaltėlių, esančių JAV teritorijoje nuo 1976 metų, išdavimo Tarybų Sąjungai. Tačiau Amerikos valdžia daugiau kaip ketveri metai nepatenkina šio teisėto reikalavimo. Tuo tarpu nusikaltėliai — žudikai Brazinskai tebėra laisvi.

Toks JAV valdžios elgesys negali būti laikomas kuo kitu, o tik terorizmo skatinimu.

Ministerija reikalauja, kad Amerikos atstovai atsisakytų tolesnio Brazinskų slapstymo ir nedelsiant perduotų juos Tarybų Sąjungos teisingumo organams.

Amerikoje Brazinskai gyvena, ne Tarybų Sąjungos, bet Nepriklausomos Lietuvos pasais, kuriuos jiems išdavė Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke Anicetas Simutis.

Brazinskų reikalai buvo sprendžiami Los Angeles, Cal., ten kur Brazinskai dabar gyvena. Tarp liudininkų, buvo ir Simo Kudirkos, taip pat neseniai iš Lietuvos per Suomiją ir Švediją perėjusio ir į Ameriką atvykusio Vlodo Šakalio padėties nurodymai.

Tarybų S-ga Brazinskų reikalavo ir iš Turkijos, kurios teismas jų neišdavė, nustatęs, kad jie yra politiniai pabėgėliai. Dabar išpareigojusios dvi teisininkės: adv. Armonienė iš Baltimorės ir adv. Brinkienė iš Los Angeles gauti iš Turkijos teismo dokumentus, juos išversti į anglų kalbą ir pateikti svarstyti JAV teismo įstaigoms.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

Was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vienybė is published bi-weekly by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivėnas, Edvardas Šulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$10.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257. Publication No. 659180

mes

Vytautas Širvydas

Pirmasis šių metų Akiračių žurnalo numeris turiniu brandesnis, negu paprastai. Tačiau, veik visus mūsų laikraščius pašukuodamas, nieko peiktino, po senovei, neranda Vienybėje, kas malonu, nes be nuodėmių gyventi smagu. Tarp išskirtinesnių raštų yra redakcijos pasikalbėjimas su Nobelio premiją laimėjusiu Czesławu Miłoszu. Nurodžius, kad jo poezija vadinama "sunki bei sudėtinga", poetas atsiliepė, kad iš tėvynės po 1939 m. prasišalinę lenkai emigrantai jo "nieku būdu" nesupratę, bet suprato ir pasisavino jaunoji karta, ypač Lenkijoje. Tai primena Maironio žodžius dainuoti dainas, kurias tik "jaunimas tesupras". Miłosz pareiškė: "Kažin ar būčiau gavęs Nobelį, jei ne tai, kad, gyvendamas Amerikoje, galėjau pats versti savo eilėraščius anglų kalba, buvau Kalifornijos universiteto profesorius, o visos mano knygos, leidžiamos užsienyje, pasidarydavo žinomos ir Lenkijoje, kur mano kandidatūrą parėmė kolegos Varšuvoje".

☆ ☆ ☆

Priimdamas Nobelio premiją, Miłosz pasakė: "Ilgai užsienyje gyvendamas, pamažu tapau jaunųjų kartų poetas". Kaip žinoma, paminkle Gdanske komunistų policijos anuomet nušautiems darbininkams, yra du įrašai: vienas iš Šventraščio, kitas iš Miłoszo poemos "Tu, kuris skriaust ipratęs". Čia sakoma: "Nedžiūgaukite paprastą žmogelį skriaust ipratę — poetas jūsų nepamirš!" Miłosz nuomone, įvyko kažkas nepaprasto ir svarbaus; jaunimas Lenkijoje, atrodo, yra atsiskęs absudriškos doktrinos būk yra dvi lenkų literatūros: "pažangi" ir "buržuazinė", žiūrint, kur rašytojas gyvena. "Esu lenkų literatūros dalis," Miłosz pareiškė. Jam atrodo, kad lenkų jaunimas stovi už laisvą pasikeitimą idėjomis.

☆ ☆ ☆

Miłosz buvo paklaustas: "Kas buvo tremtis jūsų kūrybai: palaima ar pražūtis? Kaip 30 metų atskirtis nuo lenkų kalbos šaltinių veikė? Kuo skiriasi poezija, rašyta Lietuvoje ir Lenkijoje nuo poezijos, rašytos užsienyje?" Poetas atsiliepė: "Nežinau, kuo būčiau buvęs, jei nebūčiau emigravęs. Per 30 metų užsienyje nejutau pagundos rašyti kita, ne lenkų kalba". Visgi, neparyškino ar buvo skirtumų tarp poezijos, rašytos endekų troškinamame Vilniuje, senosios šlėktos nuotaukų apgulioje Varšuvoje, pogrindyje ir demokratiname pasaulyje.

Miłosz pažiūros įdomios ir mūsų rašytojams. Išskirtinų talentų pasigesdami, visgi rašytojų turime, o absurdiška doktrina būk yra dvi lietuvių literatūros viešpatauja ir Vytauto Kazkevičiaus rateliuose Vilniuje ir daugumoje mūsų redakcijų.

☆ ☆ ☆

Nekomercinės televizijos stotys Amerikoje rodo seriją "Filmmakers", kur pavaizduotas ir Jonas Mekas. Teko jį matyti New Hampshire universiteto stoties Ch. 11 programoje. Filmų pasauliui žinoma, kad kur tik Mekas eina, ten nešasi filmo aparatą ir jau įrašė 50 valandų savo gyvenimo kelių, pavadindamas jas "Notes, diaries and sketches". Tas 50 valandų yra sutirštines į 4 valandų filmą, kurį kai kur parodo, pavyzdžiui, Buffalo, N. Y.

Mekas sakosi siekias pagreitintu vaizdų sumirgėjimu žiūrovo akims pristatyti savo poetinį "aš". Filmo pagrindu esąs atskiras, pavienis vaizdas, bet jų pagreitintas sutirštėjimas, sako, gali parodyti filmuotojo poetinę išvalgą gyvenimui. Buvo parodyta ištraukos Meko sugreiktintų filmų: penketas nelietuviškų vestuvių, švyturys Italijos ooste ir Meko kelionė iš Buffalo į New Yorką, kur sumirga, tarp kitko, ir "baronų".

☆ ☆ ☆

Vasario 16 minėjimų serijoje Amerikoje bene įdomiausia buvo Bostone nekomercinės, kooperatinės radijo stoties WGBH valandėlė, paskirta paminėti nepriklausomos Lietuvos paskelbimui. Pateikta Čiurlionio kūrinių, kuriuos Maskvos plokštelių "Melodija" imonei parūpino Maskvos filharmonijos orkestras, diriguojamas vilniškio Balio Dvariono. Programos vedėju buvo Jack Cohen.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

PAMINĖJUS VASARIO 16-TĄJĄ

1918 vasario 16-sios aktas suredaguotas labai kukliai, bet lyg koks testamentas trumpai ir aiškiai įpareigoja naujųjų laikų lietuvių tautą. Gaila tik, kad išėivijoje šis didingas dokumentas menkinamas ginčiais ir kai kurių asmenų bei grupių viešo pinigų troškimu. Taip Vasario 16-sios minėtojai dažnai nusipelno to paties pančio, kuriuo kadaise Kristus išvijo pirklius iš bažnyčios.

Vasario 20 dienos Drauge skaitome šių metų Vasario 16-sios didžiųjų minėjimų leitmotyvą:

— Visai nesuprantu, kodėl Jūs, būdamas VLIKo pirmininku, kuriam pagal pareigas turėtų taip pat rūpėti Lietuvos reikalai, apie mane, mano tėvą ir PLB išsigalvotas neteisybes rašote ir skelbiate. Kodėl tai darote? — klausia Daina Kamantaitė.

Va kas liko iš tautinės šventės didingumo ir iš kovų už nepriklausomybės atstatymą.

Šių metų Vasario 16-ji jau visiškai išryškino du išėivijų kovotojų frontus: vienas — PLB, antras — Bobelis su reorgais. Dar tebėra navių tautiečių grupelė, kuri tebetiki vienybe ir susitarimais. Atsiranda ir realistų tautiečių, kurie pamažu nustoja domėtis bet kokiais lietuviškais frontais.

Dar vokiškuose lageriuose būdavo kai kas primena, kad politinės emigracijos paprastai per kokius dvidešimt penkis metus išsigema. Taigi ir lietuviškas grupėmis susiskaldymas yra dėsningas.

O visgi tautos reikalais žaisti niekas neturi teisės.

VELNIAS APSĖDO . . .

Kaip koks dypukas į Chicagą atvažiavo ir kun. Sugintas. Jis buvo vienas iš tų kunigų, kurie nelindo į klebonijas, o apsigyveno privačiai. Tarp Chicagos lietuvių buvo plačiai žinomas kaip įvairių aukų rinkėjas, ypač Vasario 16-sios gimnazijai. Buvo gerbiamas ir turėjo gerą vardą. Pagaliau paliego psichiškai ir fiziškai. Mirė ir buvo palaidotas.

Dabar Lietuvoj išėinančiam savaitrašty Gimtasis kraštas jau ne pirmam numery skaitome istoriją "Kada velnias prisėda". Tai kun. Suginto istorija, rašoma jo buvusios šeimininkės Kazlauskienės vardu. Kun. Sugintas labai norėjęs būti prelatu . . . Bet jis pats nenusivokęs, kaip prelatu pasidaryti, tai pagalbininke įsitaisė jo šeimininkė Kazlauskienė. Šituose reikaluose ir jos nusimanyta ne daug, tai bent keliems lietuviams į Romą ir šiaip į Italiją rašinėjo laiškus, vis pridėjo po kokią šimtinę doleriukų ir apie prelatus užsiminėjo. Kunigai doleriukus priiminėjo, mandagiai dėkodavo ir apie Suginto prelatūrą palankiai atsiliepdavo. Bet iš to nieko nebuvo konkretaus.

Ko nors konkretaus būti ir negalėjo. Mat, būti prelatu Amerikoje, kur kapitulų lyg ir nėra, tereiškia kunigiškų šio svieto murnasčių ieš-

kojimą. Paprastai dvasiškis turi kuo nors geru pasižymėti ir pinigų nesigailėti. Ne kelių šimtų, o daugelio tūkstančių. Be to, tokie reikalai neapsieina be vietos ordinaro, reiškia be vyskupo. Kun. Suginto prelatu buvimo reikalas buvo gan beviltiškas jau tuo, kad jis gyveno privačiai ir vyskupo kurijos atžvilgiu laikėsi rezervuoti. Kad to nežinojo šeimininkė Kazlauskienė, nereikia stebėtis, bet kun. Sugintas vargiai buvo vertas būti prelatu jau vien dėl to, kad procedūros nežinojo.

Kun. Sugintas pagaliau ruošėsi ir mirti. Rašė testamentą. Pragyvenimo sąskaitos su šeimininke nebuvo suvestos. Prie palikimo taikstėsi būk ir vysk. Brizgys ir jezuitai. Šeimininkė tikėjosi, kad šie dvasios tėvai nors į gyvenimo galą seneliu kun. Sugintu pasirūpins. Jie nepasirūpino, nes net ir senelių slaugymo namų savo žinioje neturėjo.

Nėra aišku, ar čia velnias buvo reikalingas ir nuo kada jis seną kunigą ir jo šeimininkę turėjo ant savo ataskaitos, bet dabar jau aišku, kad šeimininkė surinko savo susirašinėjimą su įvairiais kunigais Suginto prelatūros reikalui. Na, geros rankos iš tokios medžiagos galima šį tą padaryti įdomaus. Va, ir atsirade rašinys "Kai prisėda velnias".

Aš asmeniškai ligi šiol velniais tikėti nebuvau linkęs. Dabar ima pagunda tikėti, kad raguotieji tikrai kartais veda žmones į pagundą. Iš turgaus pavėluotai grįžtantį dėdulę parveda namo, maino pypkėmis ir dar tabako užfundyja. Tik rytą anksti pabunda dėduliukas, žiū — guli ne lovoje, o raiste ant kupsto, ir rūko apipuvusį kaulą pasikimšdamas arklio mėšlu . . .

Kai prisėda velnias . . .

TEISYBĖS BEIEŠKANT

Iš Vilniaus prabilo Kazys Bagdonavičius apie katalikų parapijas. Įdomu: Kauno arkivyskupija prieškariniais laikais turėjo 76 parapijas, o dabar turi 122, Telšių vyskupija nuo 98 parapijų išsiplėtė ligi 142 ir t. t. Mūsų žinios ne tokios linksmos: net ir senos parapijos ne vienoje vietoje jau talpinasi ne bažnyčiose, o daržinėse, į bažnyčias perdirbtose klebonijose ir pn. Kunigų skaičius mažėja. Išventinama nauju, bet senųjų miršta daugiau. Į dvasinę seminariją patenka tik dalis norinčių būti kunigais.

Svelniai tariant, Kaziu Bagdonavičium tikėti nėra pagrindo. Netgi galima įtartį šį propagandistą stipriai meluojant. Na, apsistokime prie šitokio prašymo: drg. Kazy, teikis paskelbti kad ir čia minėtų Kauno ir Telšių vyskupijų vardinis parapijų sąrašus, pažymint, kurios jų įsteigtos pokario laikais. Taip pat būtų miela prie jo sąrašo pridėti žinių apie parapijų maldos namus.

Nukelta į 3 psl.

Vienybė, 1981 m. vasario 27 d.

Septynetu ilgesnių straipsnių naujienietis J. Venclova, pasekdamas Kario redaktorių Raulinaitį, bandė nušviesti mūsų tautos kelius laikotarpiams, kai nėra rašytinių šaltinių, pradedant indo-europiečių antplūdžiu Europon, baigiant "Lietuvos valstybės pradžios beiškaitant".

Rimtų istorikų pas mus apgailėtina stoka, todėl visokios svajonės mielai skaitomos. Už darbštumą Venclova, kaip ir Raulinaitis, vertas penketuko, bet už naudą mūsų istorijos mokslui tenka duoti daug mažiau. Pavyzdžiui, Venclovos straipsnis, kurio tikslas ieškoti Lietuvos valstybės pradžios, cituoja net 55 šaltinius, įskaitant ir septynetą paties Venclovos raštų. Pagrindinė silpnybė ta, kad — šaltiniai kritingai nepasveriami, *kas juos rašė ir kodėl taip rašė.

Tokiu būdu Venclova nežino cituojamo šaltinio tikrosios vertės ir tuo pasiremdamas — skaitytojui negali nieko pasakyti. Kad buvo kokia nors Lietuvos valstybė 1009-aisiais metais, rodo vokiečių vienuolyno įrašas Quedlinburge, kuris rašė, kad "Letua" parubežiu kankinio mirties susilaukė šv. Vaitiekus-Bonifacas. Rusų kronika, pradėta 1100 metais Kijeve, rašo, kad 1040 metais Kijevo kunigaikštis "Jaroslav ide na Litvu". Tokiu būdu, kaimynai vokiečiai ir rusai prieš tūkstantį ar kiek metų žinojo, kad yra kraštas Lietuva. Tačiau, karaliumi buvo vainikuotas pirmasis plačiau žinomas Lietuvos valstybės galva, Mindaugas tik 1253-aisiais.

Iš Maskvos į Varšuvą buvo nuvykę sovietų istorikai, pasitarti su lenkais spausdinti kokius 700 tomų Lietuvos Metrikos, kuri yra Didžioios Lietuvos kunigaikštystės valstybinių dokumentų rinkinys, pradėtas 1386-aisiais metais, o baigtas 1794, kada Maskva okupavo Lietuvą.

Per visokių karų audras Metrika buvo tarp Petrapilio ir Varšuvos išsklaistyta. Pilno rinkinio atspausdinimas mūsų istorikams prieinamas šaltinis būtų brangus.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 2 psl.

Išėivijoje gausu propagandos apie tikėjimo varžymus Lietuvoje. Tą propagandą į nieką suvis menką visai lengvai paverstų Kazys Bagdonavičius. Tuo tarpu išėivijoje turime B. Kviklio "Telšių vyskupiją". B. Kviklys apkalba kiekvieną Telšių vyskupijos bažnyčią atskirai, teikia detales ir patikrinamą informaciją. Už tai ir įdomu, kaip galėtų iš savos statistikos išsikaupti Kazys Bagdonavičius. Mano žiniomis, B. Kviklio turimoji medžiaga apie kitas Lietuvos vyskupijas yra dargi liūdnesnė ir už Telšius...

Taigi, Kazys Bagdonavičius su konkrečiais faktais, jei tik jis tų faktų turi, būtų labai laukiamas ir reikalingas.

Vienybė, 1981 m. vasario 27 d.

Tikimės, kad išspausdintąjį rinkinį tuojau išgys Vilniaus universitetas, nes Metrika lietuviams brangesnė negu lenkams ar rusams.

Latvių spauda Vakarų Vokietijoje patyrė, kad vokiečių konsulas Leningrade lankė Rygą, kaip savo metu Amerikos konsulas Leningrade lankė Vilnių. Latviai susirūpino, kaip savo metu ir Amerikos lietuviai, bene Vakarų vokiečiai jau nebetikina gerbti ikšiam gerbtą Latvijos bei Lietuvos Sovietijon įjungimo nepripažinimą?

Latviai susilaukė atsakymo iš Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministerijos. Jame 1980 m. rugsėjo 8 d. praneša, kad "Federacinė Vokiečių respublika įjungimo iki šios dienos nepripažino ir neketina pripažinti." Konsulas, sako, vieną kelionę į Rygą padaręs "informacijos tikslais", nes Ryga įeina į jo konsulato ribas. Antrą kelionę padaręs pagerbti kompozitoriaus Messkircho sukaktį. Panašų atsakymą gavo ir reichstago atstovas grafas Hūyne, kai vyriausybės jo paklausė.

Lietuvoje gimęs Nobelio premija laimėjęs lenkas rašytojas Czeslaw Milosz praleido dvi dienas su Michigan universiteto studentais Ann Arbor, pasakodamas apie lenkų literatūrą ir padeklamuodamas savo eilėraščių ar jų vertimų.

Pusė klausovų buvo studentai ir profesorai, o kita pusė — Detroito ir apylinkės lenkai, jų tarpe ir keli lietuviai, kaip Saulius Šimoliūnas.

Milosz pasakojo, kad Rytų Europoje šiandien niekas nieko nesitiki iš Vakarų Europos, bet visas viltis deda tik Amerikai. Nors Rytų Europą dabar valdo Maskva, bet ji ten neįėjusi nei pagarbos nei dvasinio ar intelektualinio svorio. Sako, politiniai būtų sveika, jei Rytų europiečiai imtų savo tarpe auklėtis vienas kito pažinimą ir pagarbą.

Gerą pavyzdį duotų lenkai, pirmiausia, galutinai atsisakydami pretenzijų į Vilnių. Rytų europiečiams privalu išgyti tokią savo "rytietiškosios Europos" dvasią, kokią turi vakariečiai savo vakarietiškumui, be kažkokių "supernacionalizmų."

East European Biography serijoje Oriental Research Partners, Newtonville, Mass., antruoju leidiniu parinko Mikalojaus K. Ciurlionio biografiją. Pirmuoju, kaip žinia, parinktas dr. Jonas Basanavičius, kurio biografiją anglų kalba parašė prof. Alfred Erich Senn. Ciurlionio biografiją taip pat rašė prof. Senn patalkintas John C. Bowitt ir Danutės Staškevičius. 150 pusl., kaina \$9. Savo knygų kataloge leidėjai atspausdino dr. J. Basanavičiaus ir Martyno Yčo nuotrauką fotografuotą Chicagoje 1913 m. Apie Ciurlionį rašoma: "M. K. Ciurlionis, recognized as a member of the artistic avant garde in Russia, was a Lithuanian painter and composer. He exploded on the Petersburg art scene in 1908. A year later, illness took him away just as suddenly."

Klausimas: Esu vyresnio amžiaus. Neturiu šeimos nei giminių Amerikoj. Norėčiau padaryti testamentą Lietuvoj gyvenantiems tolimiems giminėm. Bet kai kurie žmonės gąsdina, kad komunistinė valdžia viską paims, o giminės nieko negaus.

Atsakymas: Tamsta gali daryti testamentą "trusto" forma. Nors jis yra truputį komplikuoatas, bet tai yra apsauga, ir niekas tamstos turto nepaims, išskiriant nurodytus gimines. Patarčiau kreiptis į lietuvių advokatą, kuris žinotų, kaip testamentą "trusto" forma padaryti. Advokatas tamstai paaiškins, ką tai reiškia.

Klausimas: Du broliai ir svainis norim įsisteigti dirbtuvėlę. Buvom pas advokatą. Jis mums daug pripasakojo, sakydamas, kad sudarytume korporaciją arba "partnershipą". Prašom paaiškinti šias sąvokas lietuviškai. Kurį mum būtų geresnė?

Atsakymas: Nežinodamas, kurioj valstijoje jūs gyvenat, negaliu jums tiksliai patart. Illinois valstijoje patarčiau, jūs biznį inkorporuot. Tokiu būdu, jei jums biznis nepavyktų, jūs nebūtumėt asmeniškai už skolas atsakingi. Bet, sudarę "partnership", jei biznis nepavyktų, veikiausiai būtumėt asmeniškai atsakingi.

Pagal vienybininko Pijaus Bukšnaičio libretą Mikas Petrauskas sukūrė operetę "Pirmoji Gegužės", kurioje dainuojama "Paskutinis bus pirmutinis, pirmutinis — paskutinis". Tokia sistema dabar tvarkosi aukštieji komisarijai Lietuvoje. Tokiu būdu "Jurijus Rusenka" skelbiasi tik Ministrų tarybos pirmininko pavaduotoju... Mokslas ir Gyvenimas žurnale rašo, būk per paskutinį 14-ka metų realios Lietuvos gyventojų pajamos padidėjusios "beveik du kartus". Rubliais neparyškina, bet žinoma, kad 1966 m. laiško iš Lietuvos pasiuntimas Amerikon kainavo 16 kapeikų, 1980 metais kainuoja 32 kapeikas. Reiškia, infliacija veikia ir Lietuvoje.

Rusenka toliau pasakoja, kad 1951-1979 metais Lietuvoje pastatyta 633,000 naujų gyvenamųjų butų. Būtų įdomu patirti, kiek jų jau reikalingi didelio remonto, kiek tuoj aptriušo ir kiek tų naujų butų gavo lietuviai, kiek atėjūnai. "Socialinio vystymo" (reiškia, gyvenimo sąlygų gerinimą) planus, sako, tepradėta daryti 1968 metais, o taryba jiems vykdyti suburta tik 1976 m. Tikslu statyta gerinti sąlygas, kad žmogus galėtų daugiau gaminti, nes manyta, kad laimingas darbininkas našiai dirbsiąs. Lietuvos "premjero" pavaduotojas sako: "Nerimą kelia padėtis žemės ūkyje. Kaime vis labiau jaučiama jaunų žmonių stoka. Vidutinis kaimo gyventojų amžius — 50 metų". Todėl partijos komitetas ir Ministrų taryba "neseniai" nustatė priemones, spręsti gerovės klausimą kaime, norint toliau kelti ūkio gamybą.

Viena geriausių priemonių būtų padidinti privačius sklypelius, kuriuos ir Naujoji Sovietijos konstitu-

Kl.: Mes trys lietuviai ir vienas vokiečių turime labai svarbų išradimą, kuriuo norime pradėti svarbų biznį.

1. Kiek reikia žmonių inkorporavimui?
2. Kiek reikia pinigų?
3. Ar moteris ir vyras (vedę) gali būti korporacijoj?

Ats.: Pagal Illinois korporacijos įstatymą, net vienas žmogus gali būti korporacijos steigėju. Pinigu sumos įstatymas nenustato, jūs galite korporaciją pradėti \$1,000.00 iki didesnės sumos. Vedusių pora gali korporaciją inkorporuoti, vienas gali būti prezidentu, kitas — sekretorium ir kasininku; korporacijai sukurti reikia pasiteirauti pas patyrusį advokatą.

Kl.: Aš esu našlė ir turiu namus. Turiu vedusį sūnų; jie neturi vaikų. Jie gyvena nuo manęs labai toli. Tik tada juos pamatau, kada jiems trūksta pinigų. Aš priklausau prie vienos organizacijos, kuriai norėčiau atiduoti vieną savo namų. Norėčiau, kad jūsų advokatas sąžiniškai patartų.

Ats.: Jūsų klausimas rimtas ir svarbus. Nežinodamas to organizacijos stovio, — patariu namo organizacijai neperduoti. Iš mano patyrimo, daug jų būna sukurta, bet didelė dalis būna panaikinta. Mano patarimas — palikti spaudai, bažnyčioms, mokykloms.

cija oficialiai pripažino. Jie ir dabar išmaitina ketvirtą Lietuvos gyventojų dalį. Įdomu, kad "sodybų tuštėjimas", kaip Avyžius vieną savo apysakų pavadino, ryškus sovietinamoje Bulgarijoje. Svečio amerikiečio straipsnis National Geographic Magazine žurnale iškelia, kad 80-as nuosimtis Bulgarijos kaimietiško jaunimo jau susigrūdęs į miestus, į pramonės bei statybos darbus, kur trumpos darbo valandos ir didesnis atlyginimas.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTIS JAV SENATE IR ATSTOVŲ RŪMUOSE

63-ioji Lietuvos nepriklausomybės sukaktis paminėta ir JAV Senate vasario 17 Atstovų Rūmuose Vas. 18. Senate —, vadovaujant Sen. Charles H. Percy. Kansas sen. Robert Dole įjungė Prano K. Purono laišką, Sen. Carl Levin iš Michigan prijungė Detroito lietuvių organizacijų pageidavimus. Pennsylvania sen. John Heinz suminėjo disidentus: Petkų, Plumpą, Gajuską ir kitus.

Atstovų Rūmuose minėjimo Invokacijai buvo pakviestas Tėv. Leonardas Andriekus, OFM iš Brooklyno. Už Lietuvą kalbas pasakė daugiau 70 kongresmenų. Jos visos su priedais atspausdintos Congressional Record.

Kongreso patalpose buvo paruoštos ir vaišės, kuriose dalyvavo eilė lietuvių veikėjų ir daug už Lietuvą kalbėjusiųjų kongresmenų. Dalyvavo ir Lietuvos Atstovas Washington dr. Stasys Bačkis. Vaišės suruošė LB, o minėjimams pasidarbavo Amerikos Lietuvių Taryba.

Los Angeles, Cal.

Vasario 16-osios minėjimas vykęs vasario 15 dieną, praėjo iškilmingai ir pakeltoje nuotaikoje. Bažnyčioje ir salėje dalyvavo neįprastai daug žmonių. Pagrindinis kalbėtojas buvo Algirdas Kasulaitis iš Clevelando, Ohio. Tai buvo viena iš geriausių kalbų, kokia kada nors ta proga buvo pasakyta. Aukos buvo renkamos pagal kiekvieno apsisprendimą. Iš viso surinkta rekordinė suma: 10,000 dol. Lietuvos laisvės kovai. Daugiausia gavo Vlikas, pasakui Altas ir Bendruomenė.

Vasario 16 d. Los Angeles Hilton viešbučio puikioje salėje Gen. Lietuvos Konsulas Vytautas Čekauskas surengė labai jaukų ir kultūringą priėmimą Los Angeles mieste reziduojantiems įvairių valstybių konsulams. Į priėmimą atsilankė keliolika konsulų ir daugiau šimto lietuvių, įvairių organizacijų atstovų, konsulato mecenatų ir konsulo šeimos bičiulių.

Labai gražiu minėjimu pagerbė Nepriklausomybės paskelbimą ir Šv. Kazimiero Šeštadieninė mokykla, vadovaujama energingo vedėjo Vlodo Pažiūros. Į šį minėjimą atsilankė Simas Kudirka ir Vladas Šakalys. Dalyvavo vaikučių tėveliai, svečiai.

Vasario 13 dieną prie Los Angeles miesto rotušės buvo iškelta Lietuvos trispalvė ir gauta miesto mero proklamacija. Šioje iškilmėje dalyvavo beveik šimtas lietuvių.

Informacijos Centras, pasikvietęs Simą Kudirką ir Vladą Šakalį, vasario 17 d., Los Angeles Spaudos Klubo salėje surengė amerikiečių spaudos, radijo ir TV atstovam bei šiaip žmonėms mūsų disidentų pristatymą. Dalyvavo 170 žmonių, daugiausia lietuvių ir įvairių įstaigų atstovų. Programą vykusiai pravedė Ant. Mažeika, šio projekto sumanytojas. Tai pirmas toks bandymas, davęs pozityvių vaisių laisvės kovai.

Sol. Gina Čepkauskienė ir sol. Arvydas Strimaitis yra pakviesti į Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos 40 metų jubiliejinį koncertą, kuris įvyks birželio 21 dieną, kartu su tradicine parapijos rengiama Lietuvių Diena. Jiems akompanuoti pakviesta pianistė Raimonda Apeikytė. Programos vedėja sutiko būti filmų ir televizijos aktorė Rūta Lee-Kilmonytė Lowes.

Žurn. Juozas Kojelis, gavęs trumpas atostogas, kartu su savo žmona Elena, buvo išvykęs 2 savaitėm į Europą, ilgiau sustodamas Ispanijoje. Iš ten aplankė Portugaliją ir kitus kraštus. J. Kojelis dirba lėktuvų kompanijoje ir gauna didelių nuolaidų kelionėms.

Dalilės Mackialienės, JAV Lietuvių Bendruomenės 1980 metų teatro premijos laimėtojos, pagerbimas įvyksta kovo 15 dieną, sekmadienį, 12 val. parapijos viršutinėje salėje.

Vasario 16 d. minėjimas Clevelande. Vėliavų pakėlimo ceremonijas praveda A. Jonaitis.

Punsko ir Seinų lietuviai

Lenkų okupuotuose Punske ir Seinų valsčiuose šiuo metu gyvena dar apie keliasdešimt tūkstančių lietuvių. Nežiūrint ideologinės ir tautinės priepaudos, kylančios tiek iš komunizmo, tiek ir iš senojo lenkiško šovinizmo, šių nuo Lietuvos atplėštų sričių lietuviai laikosi žymiai geriau, negu pvz. Baltarusijoje gyvenantieji mūsų tautiečiai.

Įdomiausia, kad lenkų valdomoje pietvakarių Suvalkijos dalyje (dažnai vadinamoje "Suvalkų trikampiu") yra net keletas grynai lietuviškų mokyklų. Punske veikia pilna gimnazija ir taip pat aštuonmetė mokykla veikia Navinykuose. O pradinė mokykla yra net trys — Vaitakiemyje, Pristavonyse, Vidugiriuose. Greta šių lietuviškų mokyklų, kur visi dalykai dėstomi lietuvių kalba, yra ir lenkiškų mokyklų, kur lietuvių kalba dėstoma kaip atskiras dalykas. Tokių mokyklų, kur galima išmokyti lietuvių kalbos, yra Seinuose, Krasnagrūdoje, Krasnave ir Smalėnuose.

Be to, veikia saviveikliniai ansambliai, jaunimo vaidybinės grupės, parapijų draugijos, eina 4,000 egz. tiražu "Aušros" laikraštis, pasirodantis tačiau tik kas 3 mėnesius.

Vis dėlto, koks skirtumas nuo Baltarusijos, kur irgi iš Lietuvos atplėštų sričių gyventojai nieko panašaus neturi! O neturi dėl to, kad Baltarusijoje ir visoje Tarybų Sąjungoje socializmas dar "tobulesnis", negu Liaudies Lenkijoje. Atrodo, kad rusai geriau supranta už lenkus, ką turėtų reikšti "tautų draugystė", būtent, iškelti savąją tautą, o nusmelkti ir išnykman nugramzdinti visas kitas...

LIETUVOS VYSKUPO DOVANA

Urugvajaus vysk. H. Seijas, būdamas Romoje, susitiko su vysk. Liudu Povilioniu iš Lietuvos ir jam papasakojo, kad jo brolio kaimynas yra lietuvis Eduardas Jusys, geras katalikas. Tada vysk. L. Povilionis parašė E. Jusiui nuoširdų laišką, pasiūsdamas jam ir ganytojišką palaiminimą. Laišką lydėjo ir lietuviškos dovanos: medžio paveikslas religine tema, gintaro segtukai ir puiki juosta su užrašu: "Kur Baltija ošia sena, ten mano šalis Lietuva".

Vasario 16-os minėjimo svečiai Clevelande. Iš k. į d.: Šatkus, Congr. J. Ashbrook, D. Orantaitė-pranešėja, congressmano žmona, inž. R. Kudukis. Antroje eilėje: Antanas, Vytautas ir Birutė Smetonai ir A. Mikulskis.

Vasario 16 d. proga Clevelando Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos mokiniai prie laisvės paminklo padeda vainiką. V. Bacevičiaus nuotr.

Vasario 1 d. Clevelande šv. Leono bažnyčioje įvyko to miesto parapijų, kunigų ir atstovų pristatymas naujam Clevelando vyskupui Anthony M. Pilla.

Bažnyčioje per Liturgines ceremonijas buvo gan išpūdinga. Kiekvienas parapijos atstovas gavo žvakę ir ją pridegė nuo vyskupo A. M. Pilla žvakės. Procesijoje dalyvavo dvi lietuvių parapijų atstovės G. Plečkaitienė-Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijai ir B. Nat-

kevičiūtė, šv. Jurgio parapijai. Visų dėmesys buvo atkreiptas į atstoves, kurios vilkėjo gražius tautinius drabužius.

Po bažnyčioje ceremonijų visi buvo pakviesti į vaišes ir atstovų pristatymą vyskupui.

Jaunutis Nasvytis, daugelį metų dirbęs TRW bendrovėje, sulaukęs ankstyvosios pensijos, bent 2-3 metams išsikėlė toliau dirbti savo profesijoj į Hartford, Conn.

Vienybė, 1981 m. vasario 27 d.

LIETUVIAI CHICAGOJE

Valdas Adamkus paskirtas laikinai eiti Aplinkos apsaugos agentūros (Environmental Protection Agency) penktojo distrikto viršininko pareigas. Prieš tai buvęs direktorius, kaip demokratų statytinis, tapo iš pareigų atleistas. V. Adamkus visą laiką buvo jo pavaduotojas, o dabar valdo visą distriktą iki kol bus paskirtas nuolatinis direktorius. Yra galimybių, kad paskyrimą gaus kaip tik pats Adamkus, nes jis yra lojalus respublikonas, turi Illinois senatoriaus Charles Percy ir keleto kongresininkų užnugarį, o EPA agentūroje turi ilgą patirtį ir gerą vardą. V. Adamkaus raštinė yra Chicagoje. Jo dabar valdomas distriktas apima visas Vidurio Vakarų valstybes ir yra pats didžiausias bei veikliausias iš visų dešimties tokių federalinių distriktų.

Senatoriaus Charles H. Percy įstai-ga praneša kad nauja rytinė Amerikos Balso lietuvių kalba programa Lietuvoje yra girdima labai gerai. Ši programa yra mažai trukdoma ir girdima visoje Lietuvoje.

Romo Bartuškos Foto Darbų Paroda vyks Čiurlionio Galerijoje, Chicagoje, kovo 13-22 d. Rengėjai: Akademinių Skautų Sąjūdžio FSS Chicago Skyrius.

Mokslų ir kūrybos dienos, rengiamos Lietuvių Bendruomenės, šiais metais įvyks Chicagoje, lapkričio 25-29 dienomis. Iš eilės tai jau bus ketvirtas mokslų žmonių suėjimas. Iki šiol jis buvo vadinamas simpoziumo vardu.

ALGIO BUDRIO RECENZIJOS

Algio Budrio dvi plačias knygų recenzijas patalpino Chicago Sun-Times vasario 15 d. sekmadieninis priedas Show. Ten Budrys recenzuoja keturias "Science fiction" knygas. Pats Budrys, kuris gyvena Chicago pašonėje, irgi yra "Science fiction" knygų autorius bei kritikas. Jis yra mirusio Lietuvos gen. konsulo New Yorke Jono Budrio sūnus.

J. DAINAUSKAS APIE C. MILAŠIŲ

Istorikas Jonas Dainauskas Chicago Jaunimo Centre skaitė įdomią paskaitą apie praėjusių metų Nobelio premijos laimėtoją C. Milosz-Milašių, kuri neblogai pažinojo ir su kuriuo susirašinėjo.

Kalbėtojas, kuris gerai moka lenkų kalbą ir turėjo progos pastudijuoti Milašiaus raštus, atskleidė visą eilę mažiau lietuviams žinomų faktų apie šį Lietuvoje gimusį, bet save lenku laikantį poetą. Dainauskas pabrėžė Milašiaus simpatijas savo gimtinei, kurias šis pareiškė net ir Nobelio premijos įteikimo iškilnių metu, kur pasakė... "mano mintys skrenda į kraštą, kuriame gimiau — į Lietuvą".

Po Dainausko paskaitos išsivystė gana įdomios diskusijos. Kai kurie kalbėtojai papildė jo mintis. Vėliau sekė privatūs pokalbiai prie kavos.

Vienybė, 1981 m. vasario 27 d.

Gubernatorius James Thompson (Ill.), vasario 8 diena, kalbėdamas Chicago televizijos programoje pasakojo apie savo susitikimą su prezidentu Ronald Reagan Washington. Prezidentas Reagan, pagal gubernatoriaus pasakojimą, išreiškė padėką už Illinois gyventojų parodytą paramą rinkimuose ir tuoj atsisukęs į viceprezidentą George Bush, jam pasakojo apie savo atsilankymą į "Mažąją Lietuvą" Chicago Marquette Parke, kur jis buvo su dideliu entuziazmu sutiktas ir kad jis to sutikimo negali pamiršti.

JAV LB Krašto Valdybos pirm. Vytautas Kutkus 1981 m. sausio 31 d. lankėsi Chicagoje ir dalyvavo JAV LB Švietimo Tarybos, vad. Juozo Plačo posėdyje.

Taip pat dalyvavo Lietuvių Tautinių Šokių Instituto posėdyje, kuriame buvo pirm. Galina Gobienė, vicepirm. Nijolė Pupienė, vicepirm. Frank Zapolis ir išdinkė St. Bacevičienė.

Vakare JAV LB apygardos valdybos pirm. Kazio Laukaičio bute turėjo pasitarimą Pasaulio Lietuvių Dienų, kurios įvyks 1983 metais

Pasitarime dalyvavo Vytautas Kamantas, dr. Antanas Razma, dr. Kazys Ambrozaitis su žmona, Bronius Nainys ir Kazys Laukaitis su žmona.

Jaunos dainininkės debiutas

Aušra Baronaitė nekartą Chicago lietuviams yra pasirodžiusi Izabelės Motekaitienės dainavimo studijos mokinių koncertuose, o vasario 22 d. ji davė debiutinį rečitalį. Į Jaunimo Centro didžiąją salę susirinkę apie trejetas šimtų žmonių girdėjo šios jaunos dainininkės šiltą ir mielą pasirodymą.

Baronaitė turi nebloginį išlavintą koloratūrinio soprano balsą, nors dar nevisai stiprų, tačiau matosi geros mokyklos vaisiai. Jos pasirinkta programa gana sunki: Joseph Hayden, Gaetano Donizetti, Carl Loewe, Richard Strauss, Giuseppe Verdi, Seymour Barab, Giedros Gudauskienės ir kt. kūriniai. Dainavo ji įvairiomis kalbomis, naudodama puikų tarimą. Jos laikysena scenoje nepriminė debiutantę, o gerokai pažengusią solistę.

Nemaža lietuvių gavo pakvietimus ir dalyvavo prez. Ronald Reagan inauguracijos iškilnėse Washington. Chicago Marquette Parko lietuviai ji gerai atsimeina iš jo vizito šioje lietuviškiausioje kolonijoje visoje Amerikoje. Nuotraukoje Reagan matomas kartu su Amerikos lietuvių respublikonų organizacijos vadu Anatolijum Mikiūnu ir tos organizacijos veikėja Regina Andrijauskiene.

VASARIO 16 GIMNAZIJAI REMTI KOMITETAS

Chicagoje jau kuris laikas veikia Vasario 16 gimnazijos veiklai remti komitetas kuris savo egzistencijos metu yra nuveikęs nemažų darbų.

Gana našūs buvo praėjusieji metai, komitetui vadovaujant darbščiam vyrui Vytautui Zalatoriui. Apie komiteto darbus jis papasakojo gimnazijos rėmėjų susirinkime, įvykusiame vasario 8 d. Chicago Jaunimo Centre.

Metų laikotarpyje buvo atlikti šie darbai: surengtas priėmimas į Šo-

kių šventę Chicagon atvykusiems Vasario 16 gimnazijos šokėjams; gimnazija buvo garsinama per spaudą, radiją ir reklaminius lapelius bei laiškais; palaikomas ryšys su gimnazijos administracija, Kuratorija, komiteto atstovu Kuratorijoje (juo yra inž. Juozas Sabas); jaunosios komiteto narės, buvusios tos gimnazijos mokinės lankė Chicago ir apylinkių lituanistikos mokyklas, ragindamos moksleivius vykti mokytis į Vasario 16 gimnaziją; taip pat telktos lėšos gimnazijai: apmokėta viena iš jos sąskaitų ir kt.

Susirinkusieji pagyrė komitetą už atliktus darbus ir prisidėjo savo pastabomis dėl ateities veiklos, ypatingai svarstant šio komiteto įstatus. Diskusijose aktyviai reikėsi PLB valdybos pirm. V. Kamantas, Vid. Vakarų LB pirm. K. Laukaitis, JAV LB Švietimo Tarybos pirm. J. Plačas, P. Jurkštas ir kt.

Pabaigoje buvo išrinktas komitetas į kurį pateko: A. Daugirdas, P. Jurkštas, D. Kamantaitė, R. Musonytė, S. Ramonas, R. Sodekaitė, L. Stasiūnienė, M. Vilas, S. Zalatoritė. Net penki iš komiteto narių yra lankę šią mokyklą, o vienas — dabartinio gimnazijos mokinio tėvas. Pasiskirstant pareigomis pirminku tapo P. Jurkštas.

Buvo išreikštas tikėjimas, jog Amerikos ir Kanados lietuviai labiau susirūpins šios gimnazijos išlaikymu ir stengsis padidinti mokinių skaičių (šiemet ten mokosi tik 60 mokinių). Susirinkimui pirminkavo V. Zalatorius, sekretoriaus — Ed. Šulaitis. [eš.]

Mangirdas Motekaitis, akompaniatorius

PLB valdyba planuoja visų PLB Bendruomenių: JAV LB, Kanados LB ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos, JAV LJS ir Kanados LJS valdybų bei institucijų darbo konferenciją 1981 kovo mėnesį. Jos metu bus vėl aptarti ir pasidalinti bendri darbai, klausimai, II-ųjų Pasaulio Lietuvių Dienų ir V-jo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso 1983 metais ruoša, švietimo, kultūros, laisvinimo veiklos, socialiniai ir kiti reikalai.

Dr. J. K. Valiūno kalba Lietuvos Nepriklausomybės minėjime New Yorke

Lietuvės ir lietuviai, okupuotoje Tėvynėje slaptai bei uždariai, o laisvajame pasaulyje viešai kasmet susirenkam švęsti Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo metinių.

Laisvojo pasaulio vyriausybės dabar jau daug geriau supranta ir įvertina mūsų siekimą padėti broliams ir seserims išsivaduoti iš okupacijos, gyventi laisvai, nepriklausomai nuo kaimynų žiaurių užmojų bei jų imperialistinio išnaudojimo ir tautų naikimo, kurie dar šiandien, vadinamajame civilizotame pasaulyje tebeklesti. Laisvasis pasaulis geriau supranta mūsų tikslus, pradeda išgirsti mūsų pavergtosios tautos šauksmą bent dalinai, ir todėl, kad rusų imperijos pavojus jau pradėjo ir jiems darytis visiškai aiškiu faktu!

Mūsų veikla okupuotos Lietuvos labai bus našesnė, jei mes sugebėsime pasimokyti iš praeities, jei žinosime dabartinę tarptautinės politikos raidą ir stengsimės, kiek tai mums įmanoma, savo veikla padėti Lietuvai ateityje.

Mums yra gana svarbūs viso pasaulio valstybių tarpusavio santykiai, juos reikia stebėti, kur įmanoma — įtaigoti; bet šiandien tuos klausimus mėginkime kondensuoti. Aš ribosiuosi pirmoje eilėje JAV-Sovietų Sąjungos tarpusavio klausimais, kurie įjungia ir kitas valstybes, bet jau daugiau mažiau išplaukiant iš tų klausimų problematikos, o nebus paliesti iš esmės.

Ką parodo šių dienų įvykiai

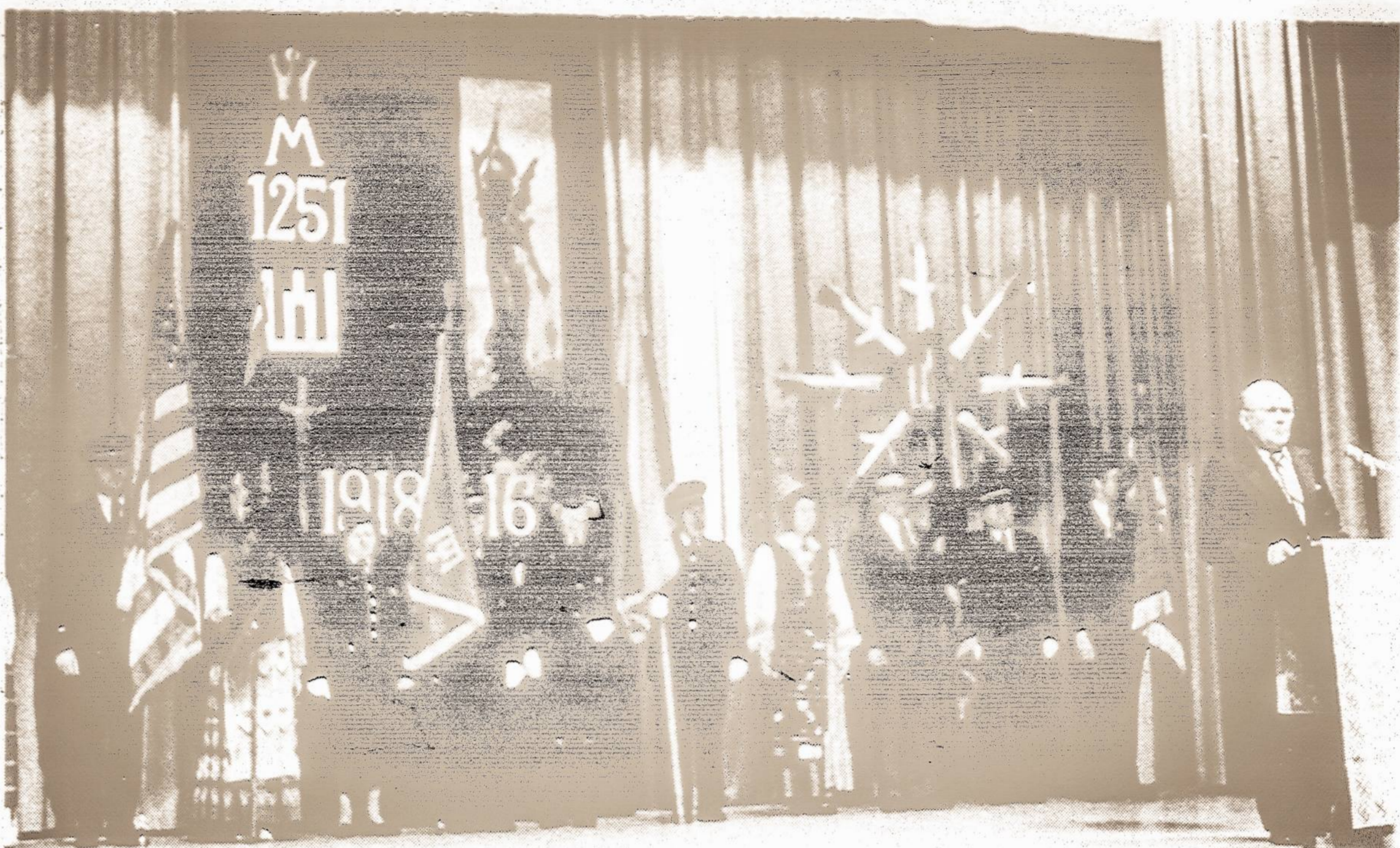
Šiuo metu mums labai svarbus dabartinis Lenkijos vidaus politinės padėties klausimas. Aš apie tai bent trumpai ir pasisakysiu.

1980-ieji metai JAV-Sovietų Sąjungos santykiuose yra gan svarbūs tuo, kad prieš tai vyravę du laikotarpiai pasibaigė, ir šiandien mes jau žvelgiame į naują tarptautinės politikos veidą — veidą, kuris rodo rusų imperializmą be kaukės, ir kuris jau aiškėja — darosi vis suprantamesnis mūsų draugams Vakaruose, kurie ligi šiol netikėjo, ką mes jiems sakėme apie rusų okupuotų tautų padėtį, apie mūsų pavergtųjų tautų skausmą, jų beviltiškumą, apie jų nužmoginimą.

Pirmasis laikotarpis tęsėsi nuo 1945-ųjų iki 1970-ųjų metų. Šiame laikotarpyje JAV buvo didžiausia pasaulio jėga. Tai buvo praziopstas ketvirtis šimtmečio, kurio bėgyje, Vakarų valstybės, išskiriant Vakarų Vokietiją ir Japoniją, kurios po karo iš viso nebuvo, ir teisingai, prileidžiamos prie pasitarimų stalų, leido rusų imperijai užaugti ligi tokio dydžio, kad pastaroji 1970-aisiais metais pradėjo reikalauti jau pasaulinės jėgos lygio pripažinimo! To jai pavyko pasiekti, ir nuo 1970-ųjų metų iki 1980-ųjų prasidėjo vadinamasis detante laikotarpis.

Leidome Sovietų Sąjungai sustiprėti

1970-aisiais metais Sovietų Sąjunga turėjo tokį didelį branduolinių ginklų aruodą, kad pasaulinis karas — reikštų ne tik Vakarų Europos, JAV ir Kanados sunaikinimą, bet yra laikomas ir mūsų planetos pabaiga! Vakarų pasaulis, leisdamas tais baisiausią sunaikini-

Lietuvos nepriklausomybės minėjimą Brooklyne pradeda ALTo pirmininkas Apolinaras Vebeliūnas. Scenoje išsirikiavę Lietuvos šauliai. Pagerbiamos

Jungtinių Valstijų ir nepriklausomos Lietuvos vėliavos.

Jono Valaičio nuotraukos

mą nešančiais ginklais apsiginkluoti rusų imperijai, baigė savo pranašumą ne tik ideologiniai, bet ir fiziniai.

Ideologiniai — nes komunizmas pareiškė esanti geriausia idėja žmonijos problemoms išspręsti, o fiziniai, nežiūrint to, jog tai neigia gana daug Vakarų istorikų bei diplomatų, faktinai Sov. Sąj. yra beveik autokratinė imperija. Autokratinė pirmoji eilė todėl, nes nėra demokratinė, ir jai nesvarbus jos vergų gyvenimo lygis; o didiesiems ponams Kremliuje pakaks ir sviesto ir šampano.

Prezidentas Nixon 1972-aisiais metais gegužės mėn. Maskvoje pasirašė taip vadinamą "Containment" sutartį, tikėdamasis išlįsti iš Vietnamo pelkių. Jau pats sutarties pavadinimas rodė, kad JAV leido Sov. Sąjungai vadinti save globalinės pasaulio politikos lygio partneriu.

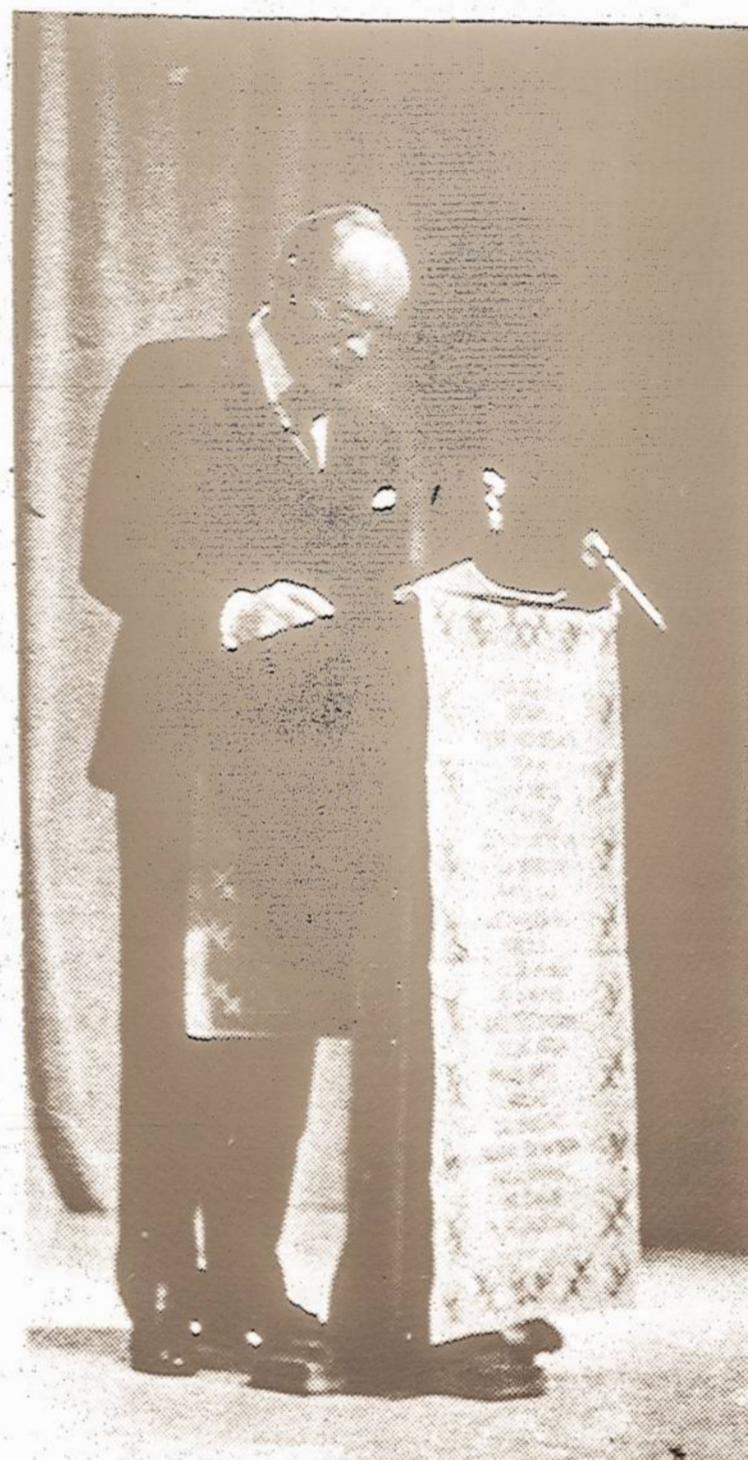
Vakarų Europos rūpesčiai

Vakarų Europa, ypatingai kolonijas turėjusios valstybės, rūpinosi ne tik savo kraštų pokarinio laikotarpio socialinėmis problemomis, bet taip pat stengėsi išlaikyti atsparumą prieš Sovietų Sąjungą, bei vadinamo trečiojo junginio — valstybių bei tautų — nuo Indonezijos iki Zaire reikalavimo, juos ne tik prieš kaimynus apginkluoti, bet ir ūkiniai išlaikyti. (Man prisimena Indozenijos ūkio ministerio 1953-aisiais metais pareiškimas: žmonės dirbo plasdarmus, dabar jų nėra, kam dirbti?) Tai primintina tik geresniam Sovietų Sąjungos tuose kraštuose lengvo rėmėjų suradimo supratimui.

Sutarties interpretacijos

Prez. Nixon kelionė Maskvon atkėlė vartus Helsinkio Aktui, kurio pirmoji 1973-ųjų metų užsienių reikalų ministrų konferencija buvo iškilmingai pasirašyta, o 1975-aisiais metais — prezidentų.

Mes prieš tą sutartį išėjom todėl, nes rusai jau skėlbė nuo 1972-ųjų metų, kad jų pokario sienos esan-

Pagrindinę kalbą sako buvęs Lietuvos Vaduoti Komiteto pirmininkas dabar to veiksmo Garbės Pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas.

čios pripažintos ir kad Baltijos valstybės neturinčios jokios vilties šį JAV veiksmą pakeisti. Iš esmės, tačiau, Vakarai ir šiandien Baltijos valstybių įjungimo į jų imperiją nepripažįsta, ir nepripažins toliau.

Įdomu, kad vadinamosios "Containment" 1972 metų sutarties pasirašytas Maskvoje tikslas buvo sustabdyti rusų veržimąsi, o 1975 m. Helsinkio Akto metais, rusai, per savo samdinius kubiečius okupavo Angolą. Rusai išvirtino Afrikoje!

Šiame laikotarpyje V. Europa, būdama ūkiniai ir politiniai stiprus vienetas, pradeda vesti gana nepriklausomą politiką visuose pasaulio kontinentuose. Jos padėtis gana skirtinga nuo JAV. Rusų tankai gali būti Vokietijos Hamberge per 2½ valandų, Ruhro krašte — per 7

valandas! Prancūzija ir Vakarų Vokietija pradeda labai artimai ne tik ūkiniai, bet ir politiniai — bendradarbiauti. De Gaul ir Adenauer pradėta ašis — naujiena Europoje, virsta pozityvia jėga. Europiečiai aiškiai mato, kad JAV nebeišgali būti viso pasaulio ūkvedžiu ir priziūnėtoju.

Sovietai pasinaudojo proga

Sovietų Sąjunga, primigdžiusi Vakarų gražiais pažadais Helsinkyje, veikė nuo Vietnamo, Afrikos valstybių, Centrinės Amerikos ir iki Afganistano. 1978-aisiais m. Afganistano vyriausybė, žiauriausiai Marksistų išžudyta, buvo jų perimta. Marksistų suorganizuotas JAV ambasadoriaus Adolph Dubs nužudymas Kabul 1979-aisiais m. vasario mėn. iššaukė tik JAV protestą. Tai ir viskas.

Rusų išvirtinimas strateginėse Afrikos vietovėse neiššaukė rimto JAV atoveiksmo, bet kuomet jie įžygiavo į Afganistaną gruodžio 1979-ųjų metų pabaigoje, baigėsi detante dešimtmetis!

Mūsų jau 35 metus kartojami įtikinėjimai mūsų Vakarų draugams buvo pasakyti, kaip sutikimas su mūsų pastangomis šiais prezidento Carter žodžiais: "Sovietų agresija Afganistane padarė daug dramatiškesnę pasikeitimą mano galvosenoje apie galutinius Sovietų tikslus, negu bet kas, ką jie yra padarę, po to kaip aš esu prezidentūroje."

Tuo ir baigėsi 1970-80-ųjų metų Vakarų vylimasis, kad Sovietų Sąjunga džiaugsis Helsinkio Akto ir pradės bręsti kaip imperija, žinoma Lietuvos sąskaiton. Prezidento Carter sankcijos prieš Rusiją visiems žinomos. Aš tikiuosi, kad prezidentas Reagan pratęs jAV tiekimo sustabdymą rusams, nes tik šiais metais jie pajus jo svarbą. Tai galėtų būti rusams ženklas, kad gal kapitalistai neparduos virvės, ant kurios juos komunistai pakars!

Nukelta į 12 psl.

Vienybė, 1981 m. vasario 27 d.

Lithuanian Independence Day Observed in Amsterdam, N. Y.

The 63rd Anniversary of Lithuania's independence was observed on February 14, with a mass in St. Casimir's Church celebrated by the Rev. Robert K. Baltch.

A Lithuanian flag donated to the church by Mr. and Mrs. Edward Ziausys was blessed by Father Baltch before the mass.

Readings were given by Mrs. Polly Ziausys and Michael Mikolaitis, president of the Junior Knights of Lithuania. Organist John Nye provided the music which included a number of Lithuanian songs sung by the choir.

A dinner and program, sponsored by Council 100 of the Knights of Lithuania, followed in the Social Center, with about 125 persons attending.

The invocation was given by Rev. Peter Jonaitis, Gloversville, and President Anthony J. Radzevich welcomed the guests. Mrs. Virginia Valikonis, Third Ward supervisor was mistress of ceremonies.

Congressman Samuel S. Stratton, the 1978 recipient of the Fr. John Jutt award of the Knights of Lithuania, told the gathering that he will be voicing his comments together with many of his colleagues on the floor of the House on the 63rd anniversary of Lithuanian independence.

Mr. Stratton, who has visited many foreign nations as a member of the Procurement Subcommittee, said he hoped there would be an opportunity for the committee to visit Lithuania and the other Baltic States. He said he would like to include Father Baltch in the tour group as the spiritual advisor and interpreter.

Mayor Mario Villa greeted the audience and expressed his concern for the lack of freedom in Lithuania. He felt that the people do not realize how important freedom is until they lose it. He also agreed with Congressman Stratton that someday the Lithuanian people will once again enjoy independence.

Two most sensitive messages about Lithuania and her quest for freedom were delivered by Mrs. Ona Adomaitis in English and by Mr. Vytautas Zmuidzinas in Lithuanian. Both are from Rochester. Much of Mr. Zmuidzinas' text dwelled on the Chronicle of the Lithuanian Church. He emotionally declared, "Lietuva dar yra gyva!" (Lithuania still lives!).

Proclamations by Gov. Hugh L. Cary and Amsterdam Mayor Mario Villa were read by Miss Genevieve Gobis. Miss Gobis thanked Mayor Villa for having the Lithuanian flag fly along side of our American flag over City Hall on Feb. 16. She also told the audience that the Lithuanian flag will be flying over Albany's City Hall.

Loudly applauded was an editorial, "Freedom-loving Lithuanians Detest Union" by Stanley E. Silvernail, Recorder editorial page editor, that appeared in the Feb. 14 edition.

Mrs. Regina Kot and Mrs. Polly Ziausys were praised for their presentation of a program about Lithuania on TV-8 at the Recorder on February 13.

Saturday evening's entertainment was in the form of poems and songs by the "Sutartinė", a 6-member group, from Rochester, New York. It was performed by the highly talented Mrs. Ona Adomaitis, Mrs. Angele Dziakonis, Mr. Andrius Cieminis, Mr. Vytautas Zmuidzinas, Mr. Jonas Adomaitis and Mrs. Isabelė Žmuidzinas. The director of the group and accordionist was Mr. Adomaitis. Mrs. Isabelė Žmuidzinas, a most skilled performer, recited poetry, which included the Ballad of the Harmonica and Liaudies Pasaka (A folk tale about an old man, a fox and a wolf). The audience responded to them with great enthusiasm.

The centerpiece in the colors of the Lithuanian flag (yellow-green and red) was presented to Mrs. Sophie Olbie.

Rev. Anthony Grigaitis said the benediction.

"Treasures of Lithuania", an exhibit prepared by the Junior Knights of Lithuania, was on display in the Social Center. In charge of the exhibit were Gerard Drenzek and Rima Hartvigas, assisted by Michael Mikolaitis, Stanley and Joseph Rimkunas and Joan Jasewicz.

Mrs. Virginia Valikonis commended the committee for its work. Mrs. Polly Ziausys was general chairman; Mrs. Sophie Olbie, ticket chairman; Regina Kot program cover chairman, and Jack Sweet, refreshment chairman. Other committee members were Father Baltch, Mr. and Mrs. Anthony J. Radzevich, Miss Genevieve (Gene) Gobis, Mrs. Sadie Allen, Peter Sargalis and Peter Hayes.

Also recognized for their assistance were Mrs. Annacetta Guzielek, Mrs. Frances DiBart, Mr. and Mrs. John Whelley and Mr. Willard Kensell. G. G.

Mrs. Dalia Bobelis is the President of the newly formed Lithuanian American Republican Club of St. Petersburg, Fla. The members of the new club worked enthusiastically to generate votes for the November 4 elections, particularly among Independents. They joined together with the Latvians, Estonians and Ukrainians to stage a rally just before the election with Sen. George Murphy as the main speaker.

Anthony J. Radzevich, president of Knights of Lithuania Council 100 of Amsterdam, presents a Lithuanian flag to Mayor Villa while his wife, Ann, left, and Miss Genevieve [Gene] Gobis, right, look on. Miss Gobis is the vice president and head of public relations of the council. The flag flew over Amsterdam's City Hall on February 16th.

Photo by Cindy Livingston of the RECORDER STAFF.

Eleanor Josaitis — Woman of the Year

Eleanor M. Josaitis of Detroit, Michigan, has been named Career Guild Woman of the Year for 1981. Mrs. Josaitis is Associate Director and co-founder of "Focus: HOPE", a civil and human rights movement in metropolitan Detroit. The announcement was made by James G. Davis, president of Aparacor, parent company of Career Guild is honoring women who have made noteworthy accomplishments in business and community activities but who have not been recognized beyond their own communities.

Career Guild, a fashion leader in the direct marketing industry, is one of the largest organizations in the United States for women who work. With over 400,000 members, it reflects possibly as much as any other women's organization the pulse of American women of the '80's.

To honor Ms. Josaitis, Career Guild will contribute \$500 to "Focus: HOPE" and will establish a \$1000 scholarship in her name at the college of her choice, Marygrove College in Detroit. The scholarship will be designated for a female student on the basis of academic achievement and need.

Thirteen years ago Ms. Josaitis reacted to national and local racial problems with a plan for action. She, her husband, and five young children moved from their suburban home to an integrated neighborhood of Detroit so that they could raise their family in a racially and economically integrated environment.

In 1968, Ms. Josaitis, Father William Cunningham, and Father Jerry Fraser founded "Focus: HOPE" to deal with racism and inequalities suffered by people in the inner city. They became the leaders of the project; and after

Eleanor M. Josaitis

they began to do something, others followed.

Through "Focus: HOPE" the Food Prescription Program was established. Today this program distributes food each month to 38,000 low income and undernourished mothers, pregnant women, babies, and pre-school children.

Father Cunningham and Ms. Josaitis now oversee a staff of 96 at "Focus: HOPE"; other programs involve encouraging teenagers to stay in school and supporting inner city neighborhood problem solving, equal employment opportunities, and public education. Soon "Focus: HOPE" will expand its services with a food program for senior citizens and a plan to improve the quality of inner city housing.

Ms. Josaitis has been appointed to the U. S. Department of Agriculture Advisory Council on Maternal, Infant and Fetal Nutrition. The council reports to the President and Congress and makes recommendations for food assistance programs.

J. VIZBARA—SŪDUVAS LAIMĖJO PREMIJĄ

Visuomet smagu ir malonu išgirsti apie draugišką kaimyną, kuriam sužibėjo laimė, kuris pats suspindėjo netikėtu talentu ar suskambėjo nelauktu atsiekimu tėvynės gerovei. Tokią staigmeną mums bostoniškiams neseniai iškrėtė Jonas Vizbara-Sūduvas, ilgametis mūsų kolonijos gyventojas, kuriam laikui nusidanginęs į svečias parapijas, bet netrukus vėl sugrįžęs ten, kur laukiamas.

J. Vizbara-Sūduvas

Pažinojome jį kaip pareigingą visuomenininką, organizacijų veikėją, paskesniuoju metu net pirminkavusį vietos ramovėnų skyriui. Žinojome, kad jau nuo lagerių laikų dažnai rašinėja į spaudą, anuomet pasireikšdamas ypač darbščiu Minties žurnalo bendradarbiu. Atsikėlęs į Ameriką, dar suintensyvino žurnalistinį darbą, spalvingomis korespondencijomis ir išmąstytais komentarais apdovanodamas tokius laikraščius, kaip Amerikos lietuvis, Keleivis, Dirva, Karys ir Draugas. Vieną kitą raštą nusiūsdavo ir daugiau kur.

Žinojome ir jo tautinę-demokratinę-liberalinę mąstyseną, jo tolerantiškumą, jo bekompromisinę neapykantą tik komunizmui ir tautos pavergėjui, jo nesigėdijimą būti patriotu ir tą savo patriotizmą rodyti. Tai neišplėsiamas paveldėjimas iš nepriklausomybės laikų, kada, baigęs Karo mokyklą jaunesniojo leitenanto laipsniu, tarnavo 9-tajame pėstininkų pulke. Aišku, tai buvo jau nepriklausomybės metų saulėleidyje, nes J. Vizbaras tada dar buvo jaunas vyras, tik 1936 m. baigęs Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją. Pasitraukęs į Vokietiją, nebeturėjo ko veikti su Lietuvos karininko munduru, tai, būdamas iš prigimties smalsus ir mokslus, vėlek tapo studentu, Erlangene klausydamas filosofijos ir ekonomikos paskaitų ir su kitais studenčiais, daugiausiai iš tokių, kurių tėvai ar kurie patys buvo tautininkai arba valstiečiai-liaudininkai, kūrė akademinį Šviesos sambūrį, vėliau Amerikoje susijungusį su Studentų Santara ir tapusį Šviesos-Santaros Federacija.

Taigi, žinojome apie J. Vizbaro žurnalistinį ir visuomeninį darbą,

žinojome apie jo įdomią praeitį, jo šaknis Nepriklausomos Lietuvos kaiminijoje, pagaliau jo kilimą iš derlingos kapsų žemės, nes visa tai pas jį aiškiai prasikišdavo.

Tik visi tie, kurie buvome geri jo pažįstami, o ne artimiausi draugai, niekad nenumanėme, kad jojo asmenybėje slypi ir rašytojas-beletristas! Todėl kaip nustebome ir dvyvyjomės išgirdę, kad — Jonas Vizbaras-Sūduvas — šių metų Draugo romano konkurso laureatas! Ir gavo šią premiją jis už romaną, vardu "Alšėnų kunigaikštystė".

Tai berods pats pirmasis jo didesnio masto literatūrinis bandymas, ir iš karto — premija!

Telieka tik sušukti jam "Valio" ir palinkėti nemažesnės beletristo sėkmės ateičiai. Virš visko — dabar jau nebepamesti plunksnos, o ją toliau aštrinti ir po balta popierių vedžioti.

O Bostono lietuviams džiaugtis, kad greta "veteranų" Antano Gustaičio ir Stasio Santvaro, dabar turime visa generacija už juos jaunesnį, trečią literatūros vertintojų pripažintą rašytoją — Joną Vizbarą-Sūduvą. **Bostonietis**

Stasio Lušio mirtimi gruodžio 17 d. Bostono kolonija neteko brangios asmenybės, kurio giedras šypsniš ir didelis visuomeninis patyrimas nušviesdavo ne vieną kultūrinę-politinę ar religinę užmojį. Tolerantiškas krikščionis demokratas ir VLIKO veikėjas, St. Lušys ligi paskutiniųjų savo gyvenimo metų dirbo ALTo veiklos baruose. Jo mirties proga Bostono ir apylinkių lietuviai suaukojo net \$1,173.50 Tautos Fondui. Tai gražus velionio įvertinimas bei jamžinimas.

Minkų radijo vaidinimas, įvyks kovo 29 d., 3:30 val. popiet So. Bostono Lietuvių Piliėčių D-jos salėj.

Iš Detroito skautų 30 m. veiklos minėjimo, sausio 17-18 d. Nuotraukoje: sėdi — viešnia iš Chicagos Albina Ramanauskienė, Danutė Jankienė, Algis Astašaitis. Stovi: — Gražina Urbomienė, Danguolė

Jurgutienė, Vytautas Kutkus — JAV LB p-kas, LSS Tarybos p-kas v. s. Sigitas Miknaitis, ir Lūda Rugienė.

Jono Urbono nuotr.

Prof. dr. T. Remeikis duoda savo autografą ant jo išleistos knygos "Opposition to Soviet Rule in Lithuania 1945-1980" J. Malskiui. Knygos pristatymą Clevelande surengė vyr. skaučių draugovė.

V. Bacevičiaus nuotr.

Aloyzas Astravas, L. B. apylinkės valdybos pirmininkas, imasi priemonių merdinčiam Bostono Lietuvių Kultūros klubui atsigaivinti. Šis klubas anksčiau suruošdavo po vieną kultūrinį renginį (paskaitą, diskusijas, minėjimą, koncertą, parodą ir t. t.) kas mėnesį. Paskutiniai veiklūs jo pirmininkai buvo Antanas Girnius ir Julius Špakevičius. Vėliau klubas nustojo veikęs, dalinai dėl to, kad jo renginiai vykdavo prie miesto centro esančiame Tarptautiniame Institute, prie kurio pasidarė beveik neįmanoma mašinų pasistatyti, padažnėjo apiplėšimai ir t. t. Vyresnieji lietuviai, ant kurių pečių remiasi visas Bostono lietuvių gyvenimas, nebenorėjo ar nebegalėjo į Tarptautinio instituto salę važinėti, o abiejose So. Bostone esančiose lietuvių patalpose Kultūros klubui "konkuruvo" kitos organizacijos, jų tarpe veikli bei sumani Kultūrinių subatvakarių komisija, šiuo metu pagrindinė kolonijos "kultūrintoja".

Dail. Alfonso Dargio kūrinių paroda balandžio 25-26 rengia Bostono vyr. skaučių židiny.

Komp. Julius Gaidelis neseniai užbaigė jau trečiąją savo sonatą smuikui ir fortepijonui. Jos pasaulinė premjera įvyko vasario 27 d. New Yorko Kultūros židiny, kur ją sugrojo Izidorius ir Vytenis Vasyliūnai. Ji bus pakartota kovo 1 d. Bostono First and Second Church patalpose. Jul. Gaidelio sonatės — didis įnašas į negausią mūsų kamerinę literatūrą.

Motinos Dienos minėjimas įvyks gegužės 3 Tautinės S-gos namuose 484 E. 4-ji gatvė S. Bostone.

Marytė Bizinkauskaitė dainuos Tarptautinio Instituto metiniame baliuje kovo 21 Park Plaza (buv. Statler) viešbutyje. Į šį balių susirenka valstybių konsulai, Bostono miesto ir Massachusetts diduomenė. Aukštieji svečiai bus scenoje.

Bizinkauskaitė lietuviams jau yra koncertavusi daug kur. Bostono miesto 350 metų sukaktį minint ji dainavo prie miesto rotušės, o pavasarį, balandžio mėnesį pakviesta koncertui net į Los Angeles.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 63-ųjų metų sukaktis paminėta iškilmingai. Vasario 14 d. 200 lietuvių iškėlė Lietuvos trispalvę prie Toronto miesto rotušės.

Pagrindinės iškilmės vyko vasario 15 d. Sekmadienio rytą Išganytojo, Lietuvos Kankinių ir Prisikėlimo lietuvių parapijų šventovėse įvyko iškilmingos pamaldos, dalyvaujant organizacijoms su vėliavomis ir skaitlingiems parapijiečiams.

Iškilmingas minėjimo aktas vyko nuo 4 iki 6:30 val. p. p. Toronto universiteto salėje-Convocation Hall, kuriame dalyvavo Ontario provincijos premjeras William Davis, Ontario liberalų partijos vadas dr. Stuart Smith, daug federalinės, provincinės ir Toronto miesto įstai-gų atstovų ir per 1,000 lietuvių, užpildę didžiulę salę. Minėjimo programa buvo įdomi ir įvairi, kurią vykusiai pravedė Aušra Karkienė.

Minėjimas pradėtas Volungės choro himnu O Canada ir St. Gailevičiaus giesme Iš visų kraštų. KLB Toronto apylinkės pirm. R. Jonaitienė pasveikino garbingus tėvynainius ir kitataučius, priminė Lietuvos nepriklausomybės reikšmę ir dabar kenčiančią okupuotą Lietuvą, žuvusius už jos laisvę, kurie ir buvo pagerbti tylos ir susikauptimo minute.

Lietuviai – buvome, esame, būsim!

Kun. A. Simanavičiui sukalbėjus invokaciją ir Volungės chorui sugiedojus Maldą prancūziškai, Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas priminė Lietuvos valstybės pusšesto šimto metų suverenumą iki 1975 m., rusų okupaciją, vykusius sukilimus ir lietuvių tautos aušrininkus, kurie praskynė kelią į nepriklausomybės Vasario 16-osios aktą. Konsulas užbaigė: **esame didžiosios Lietuvos kunigaikštijos ir vasario 16-osios Lietuvos ipėdiniai, tai galime savo lietuviškąją ir politinę gyvastį apreikšti taip – buvome, esame ir būsim!**

Po konsulo kalbos Ontario premjeras ir konservatorių vadas William Davis minėjimo dalyvių buvo sutiktas audringais plojimais. Jis priminė, kad mes kanadiečiai turime daug privilegijų demokratinės laisvės, žmogaus teisių, religijos, politinėje ir ekonominėje srityse. Lietuviai Kanadoje savo kultūriniais ir ekonominiais įnašais prisidėjo prie šio krašto gerbūvio pakėlimo.

Buvusio JAV Valstybės Departamento pareigūno patarimai

Pagrindinis kalbėtojas kun. dr. Jurgis Šarauskas iš Chicagos, jaunosios kartos atstovas, buvęs JAV Valstybės Dep-to specialiu patarėju Washingtone, paruoštoje paskaitoje nagrinėjo mūsų politinių organizacijų veiklą ir bendradarbiavimą su Lietuva. Paskaitos mintys, kaip jis išpėjo, kontraversiškos, ne visiems priimtinos, bet vertos diskusijų. Jis yra aplankęs daug lietuvių kolonijų, susipažinęs su jų veikla ir gyvenimu.

Vienybė, 1981 m. vasario 27 d.

Paskaitininko nuomone, lietuvių išeivių politinė veikla menka ir nepatenkinama, nes joje yra daugiau retorikos, negu politinės veiklos supratimo.

Lietuvių politinės problemos:

1. Turime daugiau organizacijų negu organizuotumo,

2. Mūsų politinis veikimas pasižymi retorika ir naivumu, o ne sofistikuota pažiūra į politines realybes ir pasiryžimus į jas apskriai reaguoti,

3. Politikoje esame trumparegiai. Šioms problemoms išspręsti, jis pasiūlė:

1. Jauni lietuviai turėtų siekti karjerų valdžioje, nes dirbantieji politinėse įstaigose turi įtakos į gairių nustatymą,

2. Turi būti Washingtone įsteigtas lietuvių tyrinėjimo institutas, kuris būtų akademijos ir propagandos centras studijoms bei politiniams siekiams paremti,

3. Lietuviams reikalingas psichologinis persiorientavimas nuo tremtinio į imigranto galvosena,

4. Pakeisti politinių organizacijų vadovybes, persiorganizuoti ir įsteigti naują politinę komisiją, kuri nustatytų naujas politinės veiklos gaires, nes dabar veikiančiųjų politinių veiksmų įtaka minimali, faktinai neegzistuojanti.

Kaip bendradarbiauti ir santykiauti su lietuviais Lietuvoje

Kun. dr. J. Šarauskas palietė ir jautrų bendradarbiavimo su Lietuva klausimą. Giminių lankymas su dovanomis, jiems skiriami siuntiniai yra tik rėmimas savųjų, bet ne Lietuvos okupanto. Esminis kontaktas yra ryšių palaikymas su visa Lietuva. Mūsų veikla neturi ribotis vien tik informacijų sklaidimu apie sovietinės sistemos neteisingumą, bet turime gyvenančius Lietuvoje informuoti apie save. Mes turime išgirsti jų dainas, skaityti jų knygas, deklamuoti jų eilėraščius, pagirti jų tuos kūrinius, kurie verti pagyrimo. Bendradarbiavimas turi vykti ne su okupacinės valdžios įstaigomis, bet tik su mūsų broliais ir sesėmis Lietuvoje.

Ši minčių paskaita dalyvių priimta audringais plojimais. Įsisiūbavusiai nuotaikai dar pakelti, Volungės mišrusis choras padainavo tris liaudies dainas, po kurių Ontario liberalų partijos vadas dr. Stuart Smith į susirinkusius prabilo ir lietuviškai. Jis priminė, kad jo seneliai buvo kilę iš Lietuvos ir jo senelis visuomet tvirtinęs, kad niekad negalima pasitikėti sovietais.

Artėjant minėjimo pabaigai, sveikino KLB krašto valdybos pirm. J. Kuraitė, estų konsulas, valdžios ir Toronto miesto atstovai.

Priimta rezoliucija Kanados vyriausybei.

Minėjimą baigė Maironio mokyklos ir Volungės chorai, kuriems dirigavo jų vadovė muz. D. Viskontienė, kuri atliko tris dainas ir visi kartu sugiedojo Lietuvos himną.

Iš J. Varanavičiaus Toronto, Lietuvių namų žinių.

LIETUVIŲ KREDITO UNIJA KASA Kovo 15, sekmadienį, 2 val. po pietu

KULTŪROS ŽIDINYJE ŠAUKIA METINIŲ NARIŲ IR TAUPYTOJŲ SUSIRINKIMĄ

Visi taupytojai ir taupymu susidomėję asmenys kviečiami atsilankyti

Sužinosite apie KASOS finansus ir turėsite progą įsirašyti į KASOS taupytojų eiles

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

KASA

— LIETUVIŲ KREDITO UNIJA LIETUVIAMS —

86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. (212) 441-6799

Geriausios sąlygos taupyti ir skolintis lietuviškoj įstaigoj, kur kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios įstaigų apdrausta iki 100,000 dolerių.

BANKAI UŽ PAPRASTAS SANTAUPAS DUODA TIK 5.5%, O KASA DUODA 7% PALŪKANŲ

Share Certificates Kasoje neša 12.5% efektyvias metines palūkanas. Investuoti galima 500 dolerių vienetais trim, šešiem mėnesiam, arba ilgesniam laikui.

Money Market Certificates duoda tokius pat aukštus nušimčius, kaip ir bankai už Certificates of Deposit. Galima investuoti 10,000 dol. nemažiau, kaip 6 mėnesiam.

Paskolos Kasoje gaunamos už mažesnius procentus ir lengvesnėm sąlygom, kaip bankuose.

Kasos taupymo ir skolinimo įstaiga jūsų patogumui veikia šešias dienas savaitėj ir kiekvienos darbo dienos vakarą.

Atsilankykite Kasoje, arba paskambinkite dėl informacijų kaip iš banko pervesti jūsų santaupas į Kasos kooperatyvą. Patarnavimas lietuvių ir anglų kalbomis.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDĖJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiuojimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir patikrinti kainas

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybe lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

MOTERYS

Vilniaus karalaitės balius

KLB Toronto apylinkės valdyba vasario 14 d., surengė Vilniaus Karalaitės balių, kuris vyko LN Karaliaus Mindaugo menėje. Baliaus tikslas — išrinkti Vilniaus karalaitę, kuri lietuvius reprezentuotų 1981 metų veikloje.

Kandidatėms parinkti sudarytas Vilniaus Karalaitės komitetas: Lina Kuliavienė, Žibutė Šilininkaitė, Vaida Vaitiekūnaitė ir Ada Vekterytė.

Prieš balių Tėv. Žiburiuose buvo paskelbti 9 kandidačių rašiniai aktualiais lietuviybės išlaikymo klausimais. Straipsnių autorės-kandidatės: Audronė Bartininkaitė, Aldona Birekaitė, Daiva Krivaitė, Vilija Gataveckaitė, Rūta Meiklejohn, Romana Murauskaitė, Birutė Nakrošiūtė, Apolonija Paliulytė ir Regina Verbylaitė.

Išrinktai karalaitėi sudaryta stipendija mokslui, gauta iš mecenatų: St. Kuzmas \$800, Lietuvių Namų \$200 ir A. W. Kupitis \$100.

Baliuje dalyvavo per 360 svečių, ypač daug jaunimo. Jaukioje Mindaugo salėje nuo puošnios scenos į centrą buvo įrengta speciali pakyla kandidačių pasirodymui. Karalaitės konkurso programą pravedė Vaida Kuprevičiūtė — Jay ir Rimas Kuliavas. Teisėjų komisiją sudarė: B. Batraks, pirmoji Vilniaus karalaitė, E. Bumeisteris, A. Dargytė-Byszkievicz, R. Jonaitienė ir St. Kuzmas.

Konkursas pravestas taškų sistema: lietuvių kalba — 25, draugiškumas — 20, laikysena — 15, išsilavinimas — 15, išaugimas — 15, už straipsnį — 10.

Konkurse dalyvavo tik 8 kandidatės, nes viena iš jų — Rūta Meiklejohn dėl ligos dalyvauti negalėjo.

Visos kandidatės tikrai buvo gražios. Teisėjų komisija turėjo sunkią konkurso sprendimo problemą. Kiekviena kandidatė turėjo atsakyti viešai į du klausimus, kurių vienas buvo duotas iš anksto susipažinti, o antras — kandidatėmis nežinomas, ištrauktas kaip laimėjimų bilietas, lapelis su klausimu.

Visos gražuolės į klausimus atsakė sumaniai ir sąmoningai.

Kiekviena kandidatė turėjo pasirodyti lėtai žingsniuojanti salėje ir pademonstruoti naujausios mados sukneles savo grožiui išryškinti. Prekybinės firmos joms atsiuntė vertingų dovanų: 3 poras auksinių auskarų, 3 sidabrinis retežėlius ir kitų dovanų.

Konkurso teisėjams išvykus pasitarti, 1980 met. Vilniaus karalaitė Vijoleta Adomonytė baliaus dalyvių supažindino su savo veikla, reprezentuojant lietuvius. Svarbiausias darbas buvo Vilniaus paviljone, nes reikėjo priimti ir sveiktinuosius sutikti.

Sugrįžus teisėjams, paaiškėjo ir jų lemiantis sprendimas. 1981 m. Vilniaus karalaitė buvo išrinkta Aldona Birekaitė, 21 metų amžiaus, kuriai atiteko \$1000 stipendija mokslui ir jos palydove — Birutė Nakrošiūtė, gavus \$100 dovaną. Likusios kandidatės buvo apdovanotos gėlėmis ir daiktinėmis dovanomis.

Po įdomaus Vilniaus karalaitės konkurso, svečiai buvo pavaišinti J. Bubulienės paruošta vakariene, stiprinosi baro gėrimais ir su naująja karalaitė jungėsi į bendrus šokus. Vyko išlaimėjimai, svečiai pirkė ponių padovanotus pyragus ir linksminosi iki vidurnakčio, linkdami naująjai Vilniaus karalaitėi sėkmės.

Marilyn F. Šlapikaitė ištekėjo už Ričardo A. Deasy šv. Juozapo bažnyčioj, Yorksville, N. Y. Apeigas atliko Msgr. H. J. Byrne. Jaunoji yra mokytoja, o jaunas — miesto ugniagesių skyriaus leitenantas. Vaisėse Towers Suite restorane dalyvavo apie 100 giminių ir svečių.

M. F. Šlapikaitės tėvai yra Marytė ir Petras Šlapikai, Maspetho lietuvių parapijos veikėjai. Dabartiniu laiku jie gyvena Floridoj. Povestuvinei kelionei jaunavedžiai išvyko į Grand Caymon, B. W. Indies.

Clevelande skautininkės gamina puošnias Vilniaus Varpas. Iš k. į d.: M. Svarcienė, S. Knstantienė, I. Jonaitienė — A. Petukauskienė ir kiti.

V. Bacevičiaus nuotr.

Detroito skautų ir skaučių veiklos 30-čio paminėjime viešios iš Chicagos atlieka dalį meninės programos.

Jono Urbono nuotr.

PRASMINGAS LIETUVES MOTINOS PATARIMAS

Marta Rose, savininkė Martha's Lithuanian Cooking Cafe, 4100 S. Archer Ave., Chicagoje, buvo plačiai aprašyta vasario 16 d. Chicago Tribune. Ilgas rašinys pradėtas to dienraščio pirmame puslapyje, pavadintas "For her boys, one skill came first: survival".

Rašinyje plačiai aprašoma jos pasitraukimo iš Lietuvos odisėja 1945 m. sausio mėnesyje. Ji tuomet tik 14 metų mergaitė, su savo tėvais bei dešimtimi savo brolių bei seserų vežimu važiavo į Vokietiją. Kelionė buvo labai varginga ir ji nelaimingai atsiskyrė nuo kitų. Ilgoką laiką ši jauna mergina viena keliavo, valgydama viską, ką tik pakelyje laukuose galėjo rasti: žolę, laukines uogas, žalias bulves ir kt. Neturėdama rūbų, ji turėjo priprasti prie šalčio ir kitų nesmagumų. Pagaliau ją rado amerikiečių bei anglų kareiviai, kurie jaunąją keliautoją pirmą kartą sočiai pavalgydino. Po kurio laiko ji susirado savo artimuosius. Vėliau vienas po kito jos broliai ir seserys atkeliavo į Ameriką. Ji pati pradžioje pateko į Kansas valstiją ir čia ištekėjo ir susilaukė penkių vaikų, kurių keturi yra berniukai, dabar jau suaugę žmonės.

Rašinyje daug vietos pašvęsta aiškinimui kaip ji pati mokė savo vaikus išsilaikyti blogiausiose sąlygose. Ji savo ankstesnę patirtį stengėsi perduoti savo prieaugliui. Dažnai ji išsiveždavo juos į laukus ir mokė kaip egzistuoti be maisto, be vandens, šaltyje ir lietuje.

Tokios jos pastangos neliko be vaisių. Neseniai iš Alaskos gautas laiškas, kuriame yra giriamas jos sūnus Arnoldas, tarnaujantis ten kariuomenėje. Arnoldas buvo paskelbtas 172 Infantry divizijos "Soldier of the year". Atsiųstame divizijos vado laiške yra pabrėžia-

ma, jog Arnoldas labai gerai prisitaikė prie sunkių Aliaskos gamtos sąlygų ir jis puikiai atliko savo pareigas.

Tačiau jos motiną tas sūnaus sugebėjimas nė kiek nenustebino: Juk ji pati savo sūnų tam buvo paruošusi.

Kad būtumėt gražesnės

Jokių skanėstų prieš miegą

Vienas iš blogiausių įpročių — valgyti prieš miegą. Visos su skanėstais gautos kalorijos virsta riebalais, o nuo to ir nereikalingi kilogramai. Žmonės, įpratę prisivalgyti prieš miegą, paprastai pabunda rytą su maišeliais po akimis.

Jeigu, sėdėdamos prie televizoriaus, jūs negalite susilaikyti ko nors skanaus nesuvalgiusios, imkite geriau obuolį, ar apelsiną. Geriausia būtų pasitenkinti stikline pieno.

Neraukykite kaktos

Tiesa, kartais kaktą raukia žmonės, kurių nusilpęs regėjimas. Todėl, pastebėjusios šį savo įprotį, pirmiausia nueikite pas akių ligų gydytoją. Vasarą nešiokite akinius nuo saulės.

Nežaiskite su plaukais

Kai sukate savo plaukus ant piršto arba tampote jų sruogas, tikriausiai negalvojate apie pasekmes. O nuo šio įpročio pradžioje iškrinta vienas plaukas, paskui kitas ir taip toliau.

Neramstykite pasmakrės rankomis

Tai visiškai negražina jūsų pasmakrės arba alkūnės formos. Ramstyti alkūnėmis iš viso netinka. Sėdėti reikia tiesiai, o rankas laikyti ant stalo arba ant kelių.

Vienybė, 1981 m. vasario 27 d.

MIRĖ INŽ. JONAS SUVEIZDIS

Šių metų pradžioje, sausio 25 d., mirė inžinierius Jonas Suveizdis. Skambią savo pavardę šio krašto žmonių tarties patogumui buvo su-trumpinęs į Suvis.

Jonas Suveizdis gimė Lietuvoje 1916 m. birželio 4 Mikalių k., Papilio v., Biržų aps. 1929 m. išto-jęs į 2-ą klase Biržų gimnaziją, ją baigė 1936 m. Gimnazijos dūdų orkestre grojo trimitu. Tais pačiais metais ištojo į Karo mokyklą ir ją baigė leitenanto laipsniu 1939 m. rugsėjo mėn. Buvo paskirtas į dalinį Plungėje. Rusam netvarkingai traukiantis iš Lietuvos, Jonas pasi-liko savo gimtajam krašte.

Jonas Suveizdis Kauno karo mokyklos karininkas.

1941 m. pradėjo dirbti Zarasu draudimo inspekcijoje inspektoriaus pareigose. 1944 m. birželio pradžioje, gal įtartas rezistencine veikla, Jonas vokiečių slapta buvo areštuotas ir pasodintas Kaune į kalėjimą, irengtą po Darbo rūmais. Iš kalėjimo paleistas, vokiečiam pasitraukus. Bėt bolševikam artėjant, Jonas patraukė į vakarus.

J. Suveizdis gyvenimo kelias, jo staigūs posūkiai būdingi daugeliui lietuvių ar Lietuvos gyventojam, kai į kraštą įsibrauna "išlaisvintojai" ir pradeda jį terioti, o gyventojus žudyti ir tremti.

Vokietijoje Jonas studijavo Ins-brucke ir Karlsruhe universitetuose. Baigė chemiją, privalomą geo-metriją ir elektronikos išangą.

1948 m. senos emigrantės, moti-nos sesers, iškvietas atvyko į Ameriką. Dirbo braižykoje, lankė New Yorko college ir jį baigė.

Jonas Suveizdis—jau diplomuotas inžinierius New Yorke.

Vienybė, 1981 m. vasario 27 d.

Toliau tęsė mokslą universitete mechanikos inžinieriaus profesijai. Berods, buvo specialybės automati-nio šildymo įrengimų.

Paskutiniu laiku Jonas gyveno Chatam, N. J.; turėjo savo namą netoli firmos, kurioje jis dirbo, Foster Whiller.

Iš Kanados atvykusi Jono sesuo Dara ir jos vyras Albertas Jankū-nas tvarkė laidotuvių eigą ir visą kitą. Jiem padėjo Jono pusbrolis John Pearson su žmona, gyvenan-tys Connecticut. Labai jautrios širdies žmogus giliai pergyveno pusbrolio netekimą.

Jono bute, ant jo rašomojo stalo, pasakojo jo sesuo Dara ir jos vyras, rasta daug padėkos laišku už aukas įvairiom draugijom; ten pat buvo gausu įvairių planų, braižinių; kai kuriuos iš jų Jonas manęs patentuoti, išėjęs į pensiją. New Jersey lietuviai kalbėjo, Jo-nas ne kartą yra aukojęs jų litua-nistinei mokyklai. Jis buvo darbš-tus ir gabus inžinierius.

Atsisveikinimui su Jonu susirin-ko gausus būrys jo draugų ir jo keletas bendradarbių iš firmos, kur jis dirbo, — į William A. Bradley šermeninę, Main St., Chatam.

Pirma kalbėjo Jono sesuo Dara apie džiaugsmingą susitikimą su broliu areodrome, jai atvykus iš Lietuvos. Prisiminė Jono vaikys-tę . . . jis jauniausias šeimoj, buvęs guvus berniukas, mėgęs pokštus ir dažnai dėl to patekdamas į vyres-niųjų nemalonę, bet šmaikščiu pa-siaiškiniu bausmės išvengdavo. Dar paminėjusi kelis kitus brolio gyvenimo epizodus, susigraudinusi kalbą baigė. Po to kunigas atkalbė-jo maldas, paskaitė parinktas vie-tas iš Biblijos, dar kalbėjo ramovė-nų vardu Jūrgis Zabielskis ir J. Kiznis, Jono draugų vardu, su kuriais jam teko būti Šviesos sam-būry.

J. Suveizdis paliko gerai sudary-tą testamentą. Dalį santaupų skyrė savo artimiesiems, iš likusios paliki-mo dalies bus sudarytas fondas, parinktų žmonių administruojamas. Tie žmonės bus iš dviejų Bažnyčių: Lietuvių liuteronų Chicagoj ir Lie-tuvių evangelikų reformatų Chica-goj. Iš fondo kas metai bus skiria-mos premijos \$3,000 sumos vertin-gai knygai, straipsniui ar straips-nių serijai, nagrinėjantiems Lietu-vos laisvinimo problemas; premijos galės būti skiriamos ir kitokiems rimtiems mokslinio tyrimo darbam iš lituanistikos srities ir kt.

Jonas Suveizdis buvo giliai sąmo-ningas lietuvis, kaip matyti, iš jo testamento. Nebuvo linkęs į visuo-meninę veiklą, bet ją rėmė; kartais dalyvaudavo Šviesos susirinkimuo-se ar išvykose. Turėjo jumoro ir jį vykusiai panaudodavo. Mėgdavo pajuokauti ir pafantazuoti, ir kar-tais būdavo neaišku, ar Jonas tiesą sako ar fantazijas pasakoja.

J. Suveizdis testamente pareiškė norą būti sudegintu, ir tas jau padaryta. Pelenai pagal Jono pagei-davimą bus paleisti į vėją virš Atlanto ties Jones Beach.

Testamento vykdytojas yra elek-tronikos inžinierius K. Klybas, kaip ir J. Suveizdis baigęs Biržų gimna-ziją.

Jonas Kiznis

Jonas Suveizdis, Biržų gimnazijos mokinys, orkestro muzikantas, sėdi kairėj pirmas iš eilės.

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. Winter Garden svetainės, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogomis. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS
VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

ĮVAIRIOMS PRŪGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius
atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS
LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

VIENYBĖ

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS BROOKLYNE

Vasario 15-ąją New Yorko ALTo vadovybė suruošė Lietuvos nepriklausomybės 63-ųjų metų, o taip pat ir Lietuvos valstybės įsisteigimo 730-ies metų sukakčių paminėjimą.

11 v. ryto Apreiškimo parapijos bažnyčioje klebonas kun. Jonas Pakalniškis koncelebravo iškilmingas pamaldas Lietuvos svarbioms sukaktims paminėti. Jam asistavo kunigai Antanas Račkauskas ir Tėv. Placidas Barius, OFM. Dienai pritaikyta pamokslą pasakė Tėv. Placidas Barius, OFM. Bažnyčioj kalbėjo Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke Anicetas Simutis. Viktorui Raliui vadovaujant giedojo Apreiškimo par. ir Perkūno jungtinis choras.

3 v. p. p. Kultūros židiny, Brooklyne vyko iškilmingasis minėjimas. Programą pradėjo New Yorko ALTO pirmininkas Apolinaras Vebeliūnas. Lietuvos šauliai ir kitų organizacijų atstovai iškilmingai įneša JAV ir Lietuvos vėliavas, ir jos pagerbiamos. Ceremonijoms vadovauja šaulių vadas Kęstutis Miklas. Sugiedami JAV ir Lietuvos himnai. Invokaciją paskaitė kun. Kazimieras Pugevičius. Pristatomi Garbės svečiai — amerikiečiai ir pasižymėję lietuviai. Kalba Lietuvos Generalinis Konsulas Anicetas Simutis. New Yorko Gubernatoriaus Carey Vasario 16-osios proklamaciją įteikia ir trumpai pakalba Senatorius Martin J. Knorr, New Yorko miesto mero Koch proklamaciją įteikia miesto tarybos narys Walter Ward.

Kalba — amerikiečiams atstovaujant naujai išrinktasis senatorius Alfonse D'Amato ir Lietuvai Išlaisvinti Komiteto Garbės pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas. Jo kalbos tekstas telpa šioje Vienybės laidoje.

Paskelbiama trumpa pertrauka. Po jos padainuoja Maironio vardo lituanistinės mokyklos vaikų choras. Jam vadovauja Nijolė Ulėnienė. Jadvygai Matulaitienei vadovaujant tautinių šokių ansamblio Tryptinio jaunimas pašoka. Jiems akordeonu palydi Antanas Razgaitis.

Aukų surinkta \$1,700.

Programos lietuviškai ir angliškai vedėja Rasa Bobelytė.

Lietuvos Atsiminimų radijas, kuriam vadovauja prof. dr. Jokubas Stukas, ir kurį plačiai klauso N. J., N. Y. ir Conn. valstybių lietuviai, nuo kovo 7 d. bus girdimas nauju laiku: ŠEŠTADIENIAIS, NUO 8 iki 9 val. vak. iš tos pačios WEVD stoties, tačiau tik FM banga: 97.9.

Dr. Antanas Klimas įtrauktas į "Who's Who in America" 1980 m. laidą. Duota jo biografija ir pažymėta, kad yra parašęs "Introduction to Modern Lithuanian", "Lithuanian Reader for Self-Instruction", "A Glossary of Lithuanian Linguistic Terminology" ir daugybę straipsnių.

IV-ojo mokslo ir kūrybos simpoziumo programos komiteto posėdis įvyko vasario 28, šeštadienį, 11 val. ryto Kultūros židiny. Dalyvavo mokslinės programos komiteto pirmininkas dr. Pranas Zundė; griežtųjų mokslų, technologijos ir architektūros sekcijos vadovas dr. Jonas Bilėnas; medicinos mokslų sekcijos vadovas dr. Rimgaudas Nemickas; humanitarinių ir socialinių mokslų vadovė dr. Ina Užgiriene organizacinio komiteto pirmininkas inž. Juozas Rimkevičius.

Pabaltiečių Šachmatų turnyras ruošiamas kovo 21-22 Kultūros židiny. Registruotis pas pirm. Arūną Simonaitį, 104-40 114 St., Richmond Hill, N. Y. Tel. 212-848-5218.

Bronė Spūdienė trim savaitėm atostogų išvyksta į Floridą. Lankysis St. Petersburg ir Daytona Beach pas gimines ir poilsui.

Laisvės Žiburio radijo pavasarinis renginys įvyks balandžio 26, šeštadienį Kultūros židiny. Bostoniečiai suvaidins Antano Gustaičio komediją Sekminių vainikas. Režisuoja Aleksandra Gustaitienė.

Lietuvių Madų paroda ruošiamas Kultūros židiny gegužės 3. Ruošia BALF 100-asis skyrius.

V. Atsimainymo parapijos bažnyčioje Maspeth Lietuvos nepriklausomybės šventė paminėta vasario 15. Iškilmingas mišias 11 val. aukojo klebonas kun. Pranas Bulovas, pamokslą pasakė kun. Stasys Raila. Po mišių minėjimas įvyko parapijos salėje. Įnešus vėliavas, sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai. Invokaciją sukalbėjo kun. Pr. Bulovas, Lietuvos vyčių 110 kp. pirmininkas Jonas Adomėnas pasveikino susirinkusiuosius. William Sidtis angliškai skaitė paskaitą — Kelias į Vasario 16-ąją. Apžvelgė Lietuvos istoriją, nušvietė dabartinę padėtį, ragino Lietuvos vyčius nenuilstamai kovoti dėl Lietuvos laisvės. Donatas Uzas paskaitė patriotinių eilėraščių, Ona Zinkė atliko juokingą monologą — Lietuviškas virimas. Po to buvo vaisės. Minėjimą ruošė Lietuvos vyčių 110 kuopa, rengimo komiteto pirmininku buvo Donatas Uzas, programai vadovavo Kazys Vaišnis.

Iš kairės ALTo narys Peter Wytenius, buvęs New Yorko ALTO pirmininkas; dabar Tautinių grupių antikomunistinės tarptautinės veiklos pirmininkas; minėjime įteikęs New Yorko Gubernatoriaus Carey proklamaciją, skelbiančią New Yorko valstijoje Vasario 16-ąją Lietuvos nepriklausomybės Diena, Senatorius Martin J. Knorr ir New Yorko Lietuvos šaulių vadas Kęstutis Miklas.

Jono Valaičio nuotr.

Dr. J. K. Valiūno kalba minėjime

Atkelta iš 6 psl.

Kai Vakarai prabudinti

Prezidento rinkimai šiame krašte parodė, kad žmonės prabunda. Gal jie ne visi supranta, bet tik vienas sėkmingas rusų šuolis į Persijos įlanką, net ir be branduolinių ginklų, duotų jiems jėgą eliminuoti Vakarų Europiečiai vyktų Maskvon prašyti alyvos, be kurios gyvenimas sustotų. 1980 m. sausio 31 d. buvęs krašto apsaugos ministeris Clark Clifford, lankydamasis New Dehli, Indijoje, perspėjo Sovietų Sąjungai, kad jų pajudėjimas link Persų įlankos išprovokuoja karą.

Be Artimųjų Rytų alyvos sustotų beveik visi Vakarų Europos ratai. Daleiskime, rusai išgyjuoja į sugriuvusį Iraną, Iraką, o tada ir aplinkinius kraštus. Jie valdo alyvą. Jie laimi pasaulinį karą nenumesdami nė vieno branduolinio — hidrogeninio sprogimo!

Tai yra 1980-ųjų metų pabaigos realybė Vakarų-Sovietų Sąjungos klausime.

Rusų imperijos plėtojimas pasiekė istoriniai amerikiečių įtakos sferą: tai Kuba, o dabar, šiandien yra kovojama Centrinėje Amerikoje. El Salvador ir kitur liejasi kraujas. Pasiektas tarp Sovietų Sąjungos ir Vakarų valstybių tikras karo stovis, nors dabar jis vyksta dar ne JAV ar Sovietų Sąjungos teritorijoje. Tad pasiekėme naują istorijos lapą; Vakarai negali daugiau nusileisti, nes tai reikštų laisvų kraštų žuvimą, o Sovietų Sąjungai, eidama į visišką vidinį bankrotą, turi savo vergams rodyti pasisekimus užsienyje.

Sunkumai Sovietų Sąjungai prasidėjo ten, kur ji mažiausiai jų laukė — Lenkijoje. Yra visa eilė politinių įvykių komentatorių, kurie sako, kad dabartiniai įvykiai Lenkijoje yra pats svarbiausias pasikeitimas komunistų valdomajame krašte po antrojo pasaulinio karo.

Dėl maisto stokos ir reikšdami nepasitenkinimą valdžia, Lenkijos pramonės darbininkai susikirto su saugumo jėgomis gatvėse 1956, 1970, 1976-aisiais metais. Kas įvyko 1980-aisiais metais ir vyksta

šiandien, mes visi gerai žinome. Kuomet rugpjūčio 13 dieną, 70,000 darbininkų Gdanske užėmė Lenino vardo laivų statyklą, uždare vartus ir ant jų pakabino didelį Popiežiaus portretą, tas reiškė Lenkijoje komunistiniam režimui pabaigos pradžią! Darbininkai reikalauja nepriklausomų darbo sąjungų. Rugpjūčio 30 d. komunistinė vyriausybė sutinka. Rugsėjo 22 darbo sąjungos registruojasi Varšuvos įstaigose, apsiungia ir pasivadina Solidarumo vardu. 1980 m. gruodžio 16 atidengiamas darbininkams paminklas žuvusiems nuo komunistų valdžios kulkų 1970-aisiais metais! Tai yra svaigančio greičio įvykių raida! Darbininkų atstovai tariasi su Vatikanu.

Lenkija prisiskolinusi

Šiandien Lenkija Vakarams skolinga virš 22 bilijonų dolerių. Gierek tikėjosi lenkiškas prekes eksportuoti į Vakarų ir atmokėti skolas. Vakaruose prasidėjo recesija, o lenkų prekės Vakarų rinkose nepasiekė geidžiamo lygio.

Anglių eksportas pasiekė 40 milijonų per metus. Tai buvo didžiausias kietos valiutos šaltinis.

Dabar eksportai 100% sustojo. Lenkai importieriams pranešė, kad gal vėl galės pradėti anglies eksportą tik 1981 m. gegužės mėn. Javų derlius nukrito nuo 21.3 milijonų t. 1979 ant 19 milijonų t. 1980. Mėsos gamyba buvo 3.3 milijonų tonų 1979 m., o 2.4 milijonų t. 1980-aisiais. Bulvių derlius pernai pasiekė tik 40% 1979-ųjų metų derliaus.

Patį komunistų partijos vadovybę sutinka, kad ūkiniai Lenkija yra bankrotoje. Jų planai neįgyvendinami. Komunistų nusteibimui, pirmą kartą Sovietų satelitiniame krašte, darbininkai, ūkininkai veikia kartu su inteligentais, disidentais. Prahoje intelektualai vieni išėjo prieš komunistinę sistemą, todėl rusams buvo lengva juos sutvarkyti.

Dabar Lenkijoje yra trys jėgos: komunistų partija, nepriklausomos darbo sąjungos ir katalikų bažnyčia. Nežiūrint to, kaip vidaus politinė padėtis Lenkijoje vystysis, ji jau niekuomet nebus tokia, kokia ji buvo 1980-aisiais metais!

Vienybė, 1981 m. vasario 27 d.